Poštnina plačana v gotovini.

Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1·—, na 16 straneh Din 2·—, mesečna naročnina Din 20·—, za tujino Din 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 142 — Ljubljana, petek, dne 14. novembra 1930 — Leto I.

Mirovna politika ob dvanajsti obletnici premirja

Odmevi zgodovinske obletnice v francoskem tisku - »Izgledi za mir so mnogo resnejši nego nevarnosti vojne« - Francija je dovolj močna, da se ji ni treba bati iznenadenj

Pariz, 13. novembra. Povodom proslav dvanajste obletnice premirja, ki se so vršile po vseh bivših zavezniških državah, posveča »Temps« obširen članek vprašanju, kje smo in kako stojimo v sedanjem hipu glede splošne mirovne politike.

List ugotavlja, da tudi ob dvanajsti obletnici mnogi še vedno dvomijo v trajnost miru in živijo v strahu pred možnostjo nove vojne. Gospodarska kriza, i razsaja po svetu, še bolj pojačuje to splošno čustvo neugodja. **Toda namesto, da bi narodi skušali rešiti potom lojalnega sodelovanja vprašanja, od katerih je odvisno blagostanje sveta, skušajo nekateri izkoriščati sedanji položaj za misel nekake revanše, ki je nemogoča.** Ni nobeno čudo, če vzbuja vse to strah, da se lahko zgodi najhujše. Človek je poleg tega tudi po svoji naravi tak, da pogostoma nima zaupanja v svoje lastne napore, a negotovost hipa mu ovirajo jasno presojanje tega, kar se je zares storilo za splošni blagor.

Naj pa bodo skrbi sedanjega hipa kakršnekoli — in one so resne, nekatere prav težke — **je vendar gotovo, da se je zadnjih dvanajst let izvršilo važno delo in da se je ustvaril velik moralen napredek.** Usmerjenje napram organizatornemu miru je počasno in težko, toda vrši se kljub temu metodično. V tem, da so se postavile in nakopičile ovire oboroženim spopadom, da je imperijalistična vojna postala težja, ker tisti, ki bi jo poskusili, tvegajo mnogo več nego prej — v vsem tem je že nekaj. **Izgledi za mir so dandanes mnogo resnejši nego nevarnosti vojne in to je glavno obeležje sedanje težke etape.**

V nadaljevanju naglaša list, da spadajo med one, ki ovirajo praktična prizadevanja za ustvaritev organiziranega miru, tudi absolutni pacifisti, ki stavijo zahteve o popolni in radikalni razorožitvi, katere so neizvedljive. Potem zaključuje: Na poti, ki smo jo prehodili v zadnjih dvanajstih letih, smo doživeli sicer marsikatero razočaranje, toda kljub vsemu vodi ta pot k jasno vidnemu cilju, dočim so na vsaki drugi le temni prepadi. Treba je vztrajati po tej poti in gledati dogodkom vsakega dneva pogumno v oči. Treba je hoteti mir in skrbeti pri tem v zadostni meri za svojo varnost, tako da se ne bo nihče upal zagrešiti kak napad, ker bi bil ta prav gotovo odbit, ali kršiti mirovne pogodbe. Zato pa morajo države dobre volje biti in vedno sposobne, da ohranijo obstoj teh pogodb in izsilijo njihovo spoštovanje.

Obletnica premirja je glavni predmet komentarjev tudi po drugih francoskih listih. »L' Ordre« polemizira z onimi krogi, ki si domišljujejo, da bi bila revizija mirovnih pogodb vendarle mogoča, kajti Poljska bi navsezadnje le pristala na to, da odstopi »koridor«, se se ji ponudijo primerne kompenzacije. Naj se ne vdajajo tej iluziji — nadaljuje L'Ordre. Vse poljske stranke s socijalisti vred odklanjajo vsako spremembo svojih mej. Še pred kratkim je dal socijalistični veteran Daszynski v »Petit Parisien-u« izjavo, ki ne dopušča nikakega dvoma več v tem pogledu.

»L' Ere Nouvelle« je objavila članek izpod peresa bivšega ministrskega predsednika Painlevé-ja. Painlevé naglaša v svojem članku, da bi prenagljena in pretirana razorožitev ne pomenila večje trdnosti miru, temveč bi ga nasprotno le spravila v še večjo nevarnost. Gustave Hervé, ki dela svojo znano revizijonistično politiko na lastno pest, objavlja tudi tem povodom v svojem kotu »La Victoire« nov revizijonističen članek. V njem naglaša, da je dolžnost Francije, da ščiti mlade države - svoje prijateljice, toda treba je tem prijateljem dati razumeti, da sila Francije ni brez mej. Francija ne more prevzeti nase naloge varovanja mirovnih pogodb, ki so postale v nekaterih svojih členov neizvršljive in ki so bile diktirane pod vplivom jeze in zmagoslavne pijanosti.

Desničarski listi porabljajo tudi to priložnost za ostro kritiziranje Briandove politike popustljivosti, v kateri je treba videti glavni vzrok dejstva, da se danes tako odkrito govori in piše o reviziji mirovnih pogodb. So končno skrajno črnogledi glasovi, ki predvidevajo najhujše. »La Gauche«, novo glasilo koncentracije, zaključuje svoja razmišljevanja s temi-le stavki: **»Nikdar ni bil svet, ta ubogi svet, bolj nesrečen nego sedaj. Nikdar ni bila takoimenovana civilizacija bolj okrutna in bolj odvratna ...!**

Važen Briandov govor

Pariz, 13. novembra. AA. V poslanski zbornici je minister za zunanje zadeve Briand odgovoril na govor, ki ga je imel poslanec Marin. V tem govoru je poslanec Marin zahteval politiko odločne roke. Briand je odvrnil, da je vedno naglašal, da je treba vpričo sedanjega stanja Evrope pričakovati močnih valov reakcijonarnih sil in da bo organizacija miru trčila na hude ovire. Za tem je Briand navajal, da so zadnji dogodki v Nemčiji omajali zaupanje v mir. **Francija pa je dovolj močna, da more mirne duše računati z vsakim iznenadenjem.** Ako hoče Francija rešiti vprašanje svojega razmerja do Nemčije, se mora postaviti na stališče odločnega zagovornika miru. Zbornica, je nadaljeval Briand, se mora odločiti, ali naj vlada nadaljuje politiko, ki jo zagovarjata večini obeh zbornic. Politiko, ki jo pobijajo neki govorniki, ni moja, marveč je to politika vlade. Za tem je Briand zavrnil očitke in klevete. Naposled je Briand opozoril na uspehe, ki jih je dosegla Francija v raznih področjih, zlasti v vprašanju manjšin. Svoj govor je Briand zaključil s tem, **da je bila v Locarnu Franciji dana formalna obljuba, da Nemčija nikoli ne bo segla po sili, da bi izpremenila poljske mejo.**

Grozovita katastrofa v Lyonu vsled plaza

Celo pobočje hriba Saint Jean se je utrgalo - Mnogo hiš razdejenih - Nad sto človeških žrtev pod razvalinami - Nov plaz med rešilnim delom zasuje tudi reševalce

Pariz, 13. novembra. AA. Iz Lyona poročajo, da se je v mestnem delu Saint Jean zrušil zid, na katerem je bilo več stavb. Sodijo, da bo pod ruševinami mnogo ljudi.

Pariz, 13. novembra. AA. Naknadno poročajo iz Lyona:

Ob 1. ponoči se je podrl zid, na katerega se je naslanjala terasa. Na terasi je stalo eno staro poslopje in ena hiša. Prebivalce teh hiš je pokopalo. V trenutku, ko so prišli ognjegasci in policija, da začno reševati, se je v drugo podrl zid in pokopal pod ruševinami 15 reševalcev in nekaj vojaških voz.

Mislijo, da je prišlo do katastrofe zaradi usedanja zemlje, ki pa je posledica izpodkopavanja vode. Ob 11. dopoldne se še ni vedelo za natančno število žrtev.

Lyon, 13. novembra. d. O katastrofi v Lyonu se doznavajo še te-le podrobnosti: V Lyonu se je davi ob dveh pripetila strašna katastrofa. Na pobočju hriba Saint Jean se je porušil oporni zid neke terase. Ruševine so zasule dolino Saint Pothin. Nekaj minut kasneje se je zaradi porušenega zidu utrgal plaz, ki je zdrčal 200 metrov na široko in kakih 80 metrov na globoko ter potegnil vse pobočje hriba za seboj. Po nesreči so se stresli tudi temeljni zidovi več hiš, ki so se vse podrle. Po poročilih, ki smo jih do sedaj dobili, se je porušilo kakih 10 do 15 hiš. Iz ruševin so do sedaj potegnili 70 do 80 mrtvih. Reševalna dela so bila izredno težavna, ker se je rušenje kar naprej nadaljevalo. Podirajoči se zidovi so takoj v začetku reševalnih del zasuli pod seboj 12 mož, gasilcev in policistov, ki so bili povečini mrtvi.

Lyon, 13. novembra. d. Domnevajo, da je vzrok katastrofe porušenje podzemskih votlin. Nesrečo je povečala okolnost, da so se pol ure po zemeljskem plazu, ko so bila reševalna moštva zaposlena s tem, da so spravljala mrtve izpod ruševin, začele z gromom enakim ropotom valiti nove mase zemlje in velike skale na reševalno moštvo. Domnevajo, da je 16 mož od gasilstva in policije pokopanih pod razvalinami. Lyonskega prebivalstva se je polastila strašna panika. Vsi so le za silo oblečeni zbežali iz hiš. Ogroženi del mesta je policija takoj izpraznila. Poleg 70 do 80 mrtvih so potegnili izpod razvalin še 20 težko ranjenih oseb. Prvemu plazu ob dveh zjutraj, ki je imel za posledico, da se je porušil oporni zid gorske s ceste na gričku Saint Jean, je ob 7. zjutraj sledila cela vrsta nadaljnih pretresljajev. Izgledalo je, kakor da bi se bil začel ves grič premikati. Zelo obljudena Rue Tramassac, ki leži nad porušeno teraso, je popolnoma razdejana. Vse hiše od št. 1 do 22 so podrte. Tristo metrov nadaleč je grič od Saint Pothina pa do obrežja Saone pokrit samo še s kupi razvalin.

Lyon, 13. novembra. AA. Danes popoldne so se porušili še neki deli podsutih hiš. Ker niso mogli izkopati nobenega trupla, ni še ugotovljeno število žrtev. Listi trde, da je našlo smrt nad sto ljudi.

Odkritje velike protifašistovske zarote v Italiji

Berlin, 13. novembra. n. »Vossische Zeitung«, informativni demokratski organ, prinaša naslednje poročilo iz Milana o zaroti proti fašistovskemu režimu: Povodom odkritja zarote proti fašistovskemu režimu so oblasti aretirale mnogo ljudi po vseh mestih gornje Italije. Čeprav listi o tej aferi nič ne pišejo, se v javnosti na štiri oči v poslednjem času stalno govori o zaroti. Ta zarota je predmet vsakdanjih razgovorov. **Med aretiranci je tudi Gigino Battisti, sin nekdanjega vodje italijanskih iredentistov v Avstriji, ki so ga avstrijske oblasti zaradi veleizdaje obsodile na smrt.** Širijo se govorice, da je v zaporih umrl Josip Rensi, znani italijanski literat. Kakor Mussolini je leta 1890. tudi Rensi kot socijalist bežal v Švico. Spočetka je simpatiziral s fašistovskim režimom, kasneje pa je postal Mussolinijev največji nasprotnik. Zaradi tega so ga zaprli. O vzrokih njegove smrti ni znano.

Prihod Nj. Vel. kralja in kraljice v spremstvu princa Pavla na Kalimegdan k odkritju spomenika hvaležnosti Franciji.

Volilni teror na Bolgarskem

Sofija, 13. novembra. AA. List »Zarja« poroča, da sta bila zemljoradniška poslanca M... in Daskalov pri predsedniku vlade Ljapčevu in ga opozorila, da vlada v kraju Pasardžika še vedno volilni teror.

Sofija, 13 novembra. AA. Poslanec Omarčeski in drugi zemljoradniški poslanci so predali interpelacijo vladi o zadnji vohunski aferi in o volilnih nerednostih.

Nova pridiga o vesoljnem značaju fašizma

Rim, 13. novembra. Povodom otvoritve kmetskega fašistovskega krožka v Firenzi je imel italijanski minister za korporacije Bottai govor, katerega jedro se je nanašalo na znani stavek: »Fašizem ni izvozno blago.« Ta izrek se je pripisoval Mussoliniju, toda v resnici ni njegov — je zatrjeval govornik.

Glede »vesoljnosti fašizma« je minister Bottai rekel, da je ta njegova vesoljnost predvsem v sindikalnem, korporativnem sistemu, na katerem je do sedaj slonela fašistična država.

Vesoljnost fašizma — je zaključil govornik — tiči v dejstvu, da je fašizem na tem polju prehitel druge države. In odtod nastaja ogromna odgovornost. Vsled tega je neobhodno potrebno, da posveti režim izgradnji novih načel vso svojo skrb. Kajti ves svet bo jutri občudoval našo silo, bo sledil našemu mišljenju, posnemal naše institucije in si dal našo postavo: postavo Mussolinijevo!

Demonstracije proti indijski konferenci v Indiji

Kalkuta, 13. novembra. AA. Snoči je manifestirala tisočglava povorka po glavnih ulicah. Manifestanti so nosili s črnimi trakovi obrobljene prapore nacijonalističnega pokreta. Po končani povorki je bil shod. Govorniki so protestirali proti indijski konferenci v Londonu.

Agrarna konferenca v Varšavi

Varšava, 13. novembra. AA. Konferenca za povečanje izvoza poljskih pridelkov, ki zdaj zaseda v Varšavi, je podaljšala svoje zasedanje za en dan zaradi velike obremenitve s poslom. Plenarna seja bo končana v četrtek.

Veljavnost carinskih olajšav

Beograd, 13. novembra. AA. Generalna direkcija državnih železnic je poslala gospodarskim organizacijam in ustanovam pojasnilo, da stopijo vse carinske olajšave v veljavo šele 3 dni po razglasitvi. To velja za vse carinske olajšave, v kolikor ni drugače razglašeno.

Slovenska dolžnost

Cela gora težav in ovir je bila pred nami, ko je nastala Jugoslavija. V vsaki pokrajini druga zakonodaja in drugi običaji, razlike v veri in v tradicijah, različni uplivi kultur, ponekod silna kulturna in materielna zaostalost naroda, v vzhodnih pokrajinah od vojne opustošeni kraji, zunanje politična nesigurnost in vrhu tega še to, da se pravzaprav sploh še nismo poznali, da o vseh drugih neštetih težkočah sploh ne govorimo, vse to je bilo treba premagati, če smo hoteli napredovati. In čeprav smo bili skoraj golih rok in nismo imeli za sebe nič drugega ko neomajno ljubezen in vero v svoj narod, je šlo vendar in polagoma se je začela gora ovir vedno bolj manjšati.

Zakonodaja se je pričela izenačevati in kar ni mogel doseči prejšnji strankarski režim, je dosedel sedaj šesto-januarski, da je v glavnem zakonodaja že izenačena. Prav tako je silen napredek v šolstvu, ki je zlasti opazljiv v Sloveniji. Preje skoraj brez meščanskega šolstva, danes že v vsakem večjem kraju meščanska šola, preje brez slovenskih srednjih šol, danes povsodi slovenske srednje šole, cela vrsta novih strokovnih šol in kar je najglavnejše, tudi slovenska univerza. A tudi povsod drugod silen napredek šolstva in zadostuje v tem pogledu konstatacija predsednika vlade, da je bilo v nekaterih banovinah v enem letu postavljenih več šol, kakor v vseh enajstih letih pred 6. januarjem in več kakor v 40. letih tujčeve vlade!

Enak silen napredek pa bi mogli ugotoviti tudi na vseh drugih poljih. A vse to se je doseglo, čeprav je vladalo deset let naravnost nebrzdano strankarstvo, ki je onemogočalo vsako složno delo in vsled česar se je mogel izrabiti le neznaten del narodnih energij. Toda docela ni moglo zavreti narodnega napredka niti najbolj divje strankarstvo in zato tudi pesimisti glede Jugoslavije nikdar niso imeli sreče. V tem je pač najsilnejši dokaz, da je bila Jugoslavija nujno potrebna, da stoji na tako naravnih in silnih temeljih, da se sploh ne da zrušiti in najsi so prenapeti strankarji delali še tako silovite težave.

Kako vse drugače pa bi napredovali, če bi takoj z osvobojenjem in zjedinjenjem delali tako, kakor se dela po 6. januarju. Kaj vse bi mogli doseči, če bi že takrat zagrabili za složno delo, če se ne bi sami med seboj prepirali, temveč si medsebojno pomagali! Naše gospodarstvo, naši medsebojni odnošaji, naše finance, naša uprava, vse bi bilo najmanj še enkrat boljše kakor pa je danes, če bi takoj zagrabili za složno delo.

Iz tega spoznanja sledi nujno nauk, da prejšnje napake ne smemo več ponoviti, temveč z vsemi silami delati na to, da postane složno delo resnica. V svojem programatično tako pomembnem govoru je dejal predsednik vlade general Živković, da so bili Slovenci tisti, ki so takoj od pričetka razumeli namen velikega zgodovinskega akta z dne 6. januarja.. To veliko priznanje nalaga tudi veliko dolžnost, in sicer to, da Slovenci tudi kot prvi praktično izvedejo oni sporazum, ki vodi do složnega dela.

Tu v Sloveniji se mora najprej likvidirati stara mržnja, tu morajo najprej izginiti vsi ostanki bivšega strankarstva, tu se mora najprej izdelati do podrobnosti oni jugoslovanski program, ki privede do složnega dela. Le pri malo dobri volji je to tudi izpeljivo, ker če se oziramo le na interese celote, so razlike v naših nazorih tako majhne, da jih moremo v kratkem premostiti. Zlasti še, ker se je za časa predsednikovega obiska v Ljubljani jasno pokazalo, da v osnovnih točkah jugoslovanske misli med Slovenci sploh ni nobene razlike.

A ko bo med Slovenci dosežen in ustvarjen ta sporazum, potem bo tem lažje dosežen tudi drugod. Začetek mora biti storjen med nami, ker mi smo na najbolj izpostavljenem mestu in mi moramo najbolje vedeti, kako je ta sporazum potreben.

Kljub vsem oviram smo vsaj skromno napredovali celo takrat, ko se nismo prav razumeli. V močnem tempu napredujemo, odkar je ustvaril 6. januar tla za sporazumno delo in pričela vlada to delo tudi vršiti. Toda naravnost skokoma bomo napredovali, ko bomo vsi sami od sebe delali po načelih 6. januarja, da bomo imeli pred očmi le interes celote in nas bo v vsem vodila samo jugoslovanska misel. Takrat se šele prične naš pravi napredek in samo od nas samih je odvisno, kdaj nastane ta veliki dan. Zato pa je treba pričeti s složnim delom in čim preje!

———

Ministri v Varaždinu, Koprivnici in Križevcih

Narod prireja odposlancem Nj. Vel. kralja povsod navdušene sprejeme — Govor ministra Šibenika v Varaždinu

Varaždin, 13. novembra. k. Ministri Srškić, **Sernec, Švegelj in Švrljuga** so snoči ob 16. uri krenili preko Ptuja in Ormoža v Varaždin, kamor so prispeli ob 18.30. Na glavnem trgu jih je pričakovala tisočglava množica z zastopniki oblasti, občine in povelnikom mesta brigadnim generalom Draškovićem na čelu. Ministre je pozdravil načelnik občine, odzdravil mu je minister Srskić. Zatem so ministrom predstavili večje število uglednih meščanov, **ki so ob tej priliki priredili burne ovacije kralju, Jugoslaviji in kraljevski vladi. Ob prihodu v Varaždin so ministri sprejeli odbor za postavitev spomenika kralju Petru v Dolnji Lendavi.** Nato so se udeležili intimne večerje v Grand Hotelu.

Medtem sta v Varaždin prispela še ministra Šibenik in **Neudorfer** in danes dopoldne so se ministri sestali v veliki dvorani varaždinske občine z zastopniki Varaždina in okolice. Prisotnih je bilo okrog 700 delegatov, med katerimi je bilo veliko kmetov iz vseh krajev okrog Varaždina, mnogo pristašev nekdanjih strank. Sestanek je otvoril načelnik Varaždina inž. Plaserjanov ob 9. dopoldne. **V svojem govoru je naglašal vdanost napram kralju in manifestiral za 6. januar in 3. oktober.** Pozdravil je ministre in obrazložil potrebe vaaždinskega mesta. Nato so govrili razni zastopniki meščanov in seljakov, vsem pa je odgovoril minister dr. Šibenik, ki je med drugim dejal:

»Gospodje, meščani in seljaki! Dovolite mi, da povem nekaj besed o gospodarstvu na splošno. Gospodarstvo pomeni stalno skrb vlade, da država v gospodarski smeri napreduje. Če želimo rešiti to gospodarsko vprašanje, tedaj si moramo biti predvsem na čistem o poteh, sredstvih in ciljih našega stremljenja. To pomeni, da se morajo vsi odgovorni organi do dna baviti s tem vprašanjem. Treba je, da se detajlno izdela gospodarski program, ki se bo oziral na sposobnost naše države za produkcijo in za vnovčenje proizvodov. Ta program mora biti tako podroben, da se mora konstantno izvajati. Produkti morajo značiti zdravo valuto, ki se more vsak čas spremeniti v prometno sredstvo — v denar. Poleg tega si moramo biti v svesti glede vseh zaprek, ki so na potu razvoju našega gospodarstva.

Rešitev gospodarske krize ne zavisi samo od nas, nego od vsega sveta. Zaradi tega moramo zidati na vzajemnem zaupanju; treba je regulirati odnošaje po principu: dajem ti, da ti meni daš. Ta kriza se mora rešiti samo v skupnem sporazumu celotne Evrope, odnosno vsega sveta. Mi moramo prilagoditi našo proizvodnjo potrebam svetovnih tržišč. Mi smo v mnogo povoljnejšem položaju, da preživimo to krizo, nego druge države v Evropi. O vseh željah, ki ste jih izrekli, bomo natančno preiskali možnosti, da jih izpolnimo.«

Ministrov govor so vsi prisotni z velikim navdušenjem sprejeli. Ob zaključku konference so odposlali brzojavne pozdrave Nj. Vel. kralju in ministrskemu predsedniku Živkoviću. Ob 13. se je sestanek zaključil ob živahnem vzklikanju kralju, državi in vladi.

Po konferenci so ministri sprejeli večje število deputacij iz okolice, nato pa so okrog 13·30 odpotovali preko Koprivnice v Križevce. Ob vsej poti jih je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. Povsod so bile hiše okrašene z zastavami.

V Koprivnico so prispeli okrog 15. ure. Pričakovalo jih je veliko število navdušenega prebivalstva z zastopniki oblasti in občine na čelu. Ministre je pozdravil koprivniški župan Malančec, odzdravil pa je pravosodni minister dr. Srškić. V dvorani mestne hiše, kjer se je zbralo okrog 100 veljakov iz Koprivnice in okolice, je imel župan kratek nagovor. Za njim je govorilo še nekaj zastopnikov ljudstva, nato pa se je za sprejem zahvalil v kratkih besedah minister Srškić. Vsi prisotni so izročili ministrom pismene vloge v katerih so obrazložili želje naroda.

Ob 16. so ministri krenili v Križevce, kamor so prispeli eno uro kasneje. Pred mestom sta jih pričakovala župan in sreski načelnik, na trgu pred občinsko hišo pa so ministre pozdravili zastopniki Križevcev in okolice. Ljudstvo je burno aklamiralo. Bili so zbrani vsi, neglede na svojo bivšo strankarsko pripadnost.

Ministre so sprejela društva, korporacije in mestna godba. Pri izstopu iz avtomobilov so ministre obsuli s cvetjem. Pred občinskim poslopjem jih je pozdravil podpredsednik občine dr. Hanžek. V občinski hiši se je vršila seja občinskega sveta na čast ministrov. Na seji so bili poleg odbornikov tudi mnogi ugledni meščani. Sejo je otvoril s pozdravnim govorom mestni načelnik Kolarič, ki je prosil ministre, naj tolmačijo Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu njih iskreno in globoko vdanost. Pozdravljal je manifest od 6. januarja in akt od 3. oktobra in izrekal polno zaupanje vladi. Po seji so ministri odšli v Hrvatski dom, kjer je bil sestanek z zastopniki naroda.

Teatraličen sprejem majorja Pabsta na Tirolskem

»S teboj, major Pabst, se je vrnil meč!« — »Nad Avstrijo sme plapolati le zeleno-bela zastava Heimwehrov«

Innsbruck, 13. novembra. d. Majorja Pabsta, ki se je z dovoljenjem heimwehrovskega notranjega ministra Starhemberga včeraj vrnil v Innsbruck, je poverjenik fašistične mejne straže na obmejni postaji Brenner povabil, da poseti tamošnjo kasarno milice. Major Pabst je odšel tja. Tu so mu postregli s častnim pelinkovcem in komandant je izrazil prepričanje, da se je major Pabst v Italiji dobro počutil. Nato je nazdravil avstrijskim fašistom. Major Pabst se je vrnil v vlak, kjer so ga že pričakovali člani dunajske železniške brambe. V vlaku je Pabst slekel svojo civilno obleko in si oblekel heimwehrovsko uniformo in opasal sabljo. Po prihodu v Innsbruck je bil Pabst viharno pozdravljen. Prirejena je bila njemu na čast bakljada in tovariški večer. Pri tej priliki je imel dr. Steidle pozdravni govor, v katerem je ostro napadal dr. Schobra. Major Pabst je nato odgovoril z zahvalo za dokaze zvestobe in izjavil: **Dve stvari sta potrebni. Trdno držati skupaj in priti do spoznanja, da z volilno glasovnico in z volitvami ne more noben narod priti kvišku.** Vseh teh stvari more biti konec. Samo močno brambeno gibanje lahko pripelje Heimwehre do cilja in do tega, da prevzamejo vso oblast v državi. Do tega mora priti v najkrajšem času. **Nad Avstrijo sme vihrati samo zeleno-bela zastava Heimwehrov.** Ko je major Pabst končal, je godba zaigrala pesem »Deutschland, Deutschland«. H koncu je govoril še član Heimwehra po imenu Sedlaček, ki je štabnemu načelniku Pabstu zagotavljal, da mu bodo zvesto sledili, in dejal: »S teboj, major Pabst, se je vrnil meč! Mi ga zagrabimo. Vodi nas na Dunaj, kjer hočemo petelinov rep posaditi na županski stol!«

Anketa lesnih trgovcev Dravske banovine

Zveza trgovskih gremijev je sklicala za danes anketo vseh lesnih trgovcev. Anketo so priredili v Celju v Celjskem domu in zborovanje je otvoril ob 14. uri g. **Andrej Elsbacher,** član predsedstva zveze, ki je v svojem nagovoru pozdravil vse prisotne, katerih je bilo okrog 200.

Posebno je pozdravil vladnega svetnika dr. **Vidica,** načelnika meščanske korporacije v Kranju, **Ernesta Marinca,** predsednika sekcije lesnih trgovcev pri sreskem gremiju trgovcev v Celju, g. **Konrada Gologranca,** zastopnika Zbornice TOI, **Ivana Malnarja,** šefa-urednika »Jugoslovanskega Lloyda« v Zagrebu in tajnika Zveze trgovskih gremijev g. **Kaiserja** iz Ljubljane. Predlagal je, naj anketa pošlje vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in ministrskemu predsedniku generalu Živkoviću.

Poročilo tajnika Kaiserja je zborovalce seznanilo s položajem lesne trgovine na svetovnih tržiščih in z zelo zanimivimi statističnimi podatki o kvalitativnem in kvantitativnem gibanju prometa v lesni trgovini, to od prevrata do srede leta 1930. V svojem poročilu je gosp. Kaiser posebno naglašal tudi krizo v lesni stroki, katero je izzval predvsem pritisk inozemske konkurence, zlasti ruske. Predlagal je resolucijo, iz katere so razvidni vsi oni elementi, ki bremenijo napredek te važne eksportne panoge. Ob koncu tega poročila je naglasil, potrebo ustanovitve neke osrednje strokovne organizacije, ki bi se ustanovila pri zvezi trgovskih gremijev. Resolucija je bila soglasno sprejeta in se glasi:

1. Lesna trgovina je v našem narodnem gospodarstvu ena izmed najvažnejših strok in zaradi tega je nujno potrebno, da ji državna uprava v interesu njenega razvoja v obrtnopravnem oziru posveti vso pažnjo. V Dravski banovini je še vedno veljaven avstrijski obrtni red. Po določbah tega reda je nastop trgovine z lesom vezan le na prijavo pri obrtnih oblasteh, ne da bi bila potrebna za to strokovna sposobljenost. Ta določba povzroča, da prihajajo v lesno trgovino tudi taki, ki nimajo za kvalitativno povzdigo te važne izvozne stroke sposobnosti in ki v znatni meri škodujejo njenemu ugledu tudi na inozemskih tržiščih. V interesu ugodnega kvalitetnega razvoja in z ozirom na veliki pomen lesne trgovine v naši zunanji trgovini, pa je neobhodno potrebno, da se pripustijo k lesni trgovini le oni, ki imajo za njeno izvrševanje vse strokovne pogoje. Lesni trgovci Dravske banovine ugotavljajo radi tega nujno potrebo spremembe sedanjih zakonskih določil o izvrševanju lesne trgovine in apeliramo na visoko trgovinsko ministrstvo, da z novim obrtnim zakonom uvede kot pogoj za izvrševanje lesne trgovine strokovno usposobljenost, ki jo je treba dokazati z najmanj 6-letno izključno zaposlitvijo v lesni trgovini.

2. Trgovci Dravske banovine so že ponovno stavili utemeljeno zahtevo po reviziji predpisov glede dostavljanja vagonov in ležarinskih pristojbin. Lesni trgovci Dravske banovine ugotavljajo, da sedanji predpisi glede dostave vagonov niso v skladu z interesi lesne trgovine. Pogostoma se primeri, da se naročeni vagoni ne dostavijo pravočasno, kar povzroča trgovcem povsem neopravičeno visoke ležarinske stroške za na železniško postajo ob naročilu vagonov zvoženi les, in to kljub temu, da se zakasnitev dostave vagonov ni izvršila po krivdi trgovcev. Lesno trgovstvo apelira na generalno direkcijo državnih železnic, da revidira predpise glede ležarine za čas od naročitve pa do dostave vagonov v tem smislu, da na železniško postajo dovoženi les za časa od naročitve do dostavitve vagonov ni podvržen ležarini. Trgovstvo Dravske banovine je nadalje tudi že opetovano poudarilo, da so ležarinske pristojbine odločno previsoke in da ob današnji težki gospod. situaciji povzročajo režijske stroške, ki težko obremenjujejo cene in ki v zvezi z drugimi pristojbinami, tarifi in taksami zožujejo konkurenčno zmožnost naših izvoznikov. Lesno trgovstvo ponovno opozarja glavno direkcijo državnih železnic, da je nujno potrebna revizija železniških in ležarinskih pristojbin. Lesno trgovstvo ugotavlja, da se pogostoma dostavljajo vagoni, ki ne odgovarjajo vrsti lesa, ki ga je treba natvoriti. Generalna direkcija državnih železnic naj odredi, da se v bodoče dostavijo vedno le taki vagoni, kakršni so naročeni. Lesno trgovstvo ugotavlja nadalje, da se dostavljajo nekompletirani vagoni brez verig in ročic in prosi radi tega generalno direkcijo državnih železnic, da odredi, da se dostavijo lesnim trgovcem le popolnoma kompletirani, z verigami in ročicami opremljeni vagoni. Pri kompletiranju vagonov pogreša lesno trgovstvo dovoljenje za reekspedicio blaga, kar povzroča trgovcem veliko nepotrebnih stroškov in zamudo časa. Generalna direkcija državnih železnic naj izvoli radi tega zopet uvesti reekspedicijski postopek za kompletiranje vagonov. Za razvoj lesne trgovine Dravske banovine je življenske važnosti čim krajša železniška zveza z morjem. Lesno trgovstvo polaga veliko važnost na to, da se čim prej zgradi železniška proga Kočevje—Sušak, ki naj z dograditvijo proge Maribor—Sevnica—Št. Janž spoji Dravsko banovino neposredno s sušaško luko, ki naj se, da bo mogla ustreči vedno bolj naraščajočemu prometu, tehnično uredi in spopolni. Lesno trgovstvo apelira radi tega na merodajne faktorje, da postavijo zgraditev te proge, ki je za izvozno trgovsko stroko Dravske banovine izredne važnosti, na prvo mesto v železniškem gradbenem programu.

3. Poleg železniško-prometnih ovir povzročajo težave našemu izvozu lesa tudi tarifne ovire. Naši prevozni tarifi so odločno previsoki in že po svoji razdelitvi ne odgovarjajo potrebam lesne trgovine. Visoki prevozni tarifi so v mnogokaterem oziru, zlasti pa spričo sedanje krize, velika ovira lesnemu izvozu, ker obremenjujejo lesne cene tako, da imajo le ozek gibalni krog, kar znatno otežuje konkurenco na lesnih tržiščih v drugih državah, v katerih uživa lesna trgovina v pogledu tarifov mnogo večje ugodnosti. Nujno potrebno je prilagoditi naše tarife tarifam teh držav. Važna je nadalje sklenitev novih trgovinskih pogodb z inozemskimi državami, ki naj uravnajo tudi tarifno vprašanje. Prevozne železniške in pristaniške tarife naj se znižajo najmanj za 30—40%.

4. Veliko nazadovanje izvoza našega lesa je tudi posledica povečanja izvoza ruskega lesa, ki prihaja v velikih količinah in po nizkih cenah na svetovna tržišča. Ruski lesni dumping je popolnoma desorganiziral lesna tržišča in našo lesno trgovino skoro popolnoma izrinil iz naših lesnih trgov. Lesno trgovstvo opozarja vlado na zle posledice lesnega ruskega dumpinga.

5. Z nenavadno velikim padcem cen lesa in zaradi ostre inozemske, posebno ruske konkurence je zašla naša lesna trgovina v nad vse težavno situacijo. Zato apelirajo lesni trgovci na davčno upravo, da ob bodočem sestavljanju predlogov za določitev čistega dohodka zadostno uvažuje kritično stanje te stroke, ker bi vsakemu neprimernemu obdavčenju sledil popolen konkurenčni polom lesnih izvoznikov in temu tudi popolen zastoj v izvozu.

Po živahni debati je anketa sklenila, da se ustanovijo pri vseh trgovskih gremijih sekcije lesnih trgovcev, ki odpošljejo po enega svojega pooblaščenca v Zvezo trgovskih gremijev kot člana ustanovljene zveze sekcij lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani.

Italijanski konzul pretepen od Italijanov

Rim, 13. novembra. n. Današnji fašistovski listi prinašajo obširno poročilo o velikih svečanostih, ki so se vršile v nekaterih večjih inozemskih mestih povodom skupne proslave italijanske zmage v vojni in fašistovskega pohoda na Rim. Listi opozarjajo, da so protifašistovski elementi v Franciji skušali motiti te svečanosti, ki so jih priredile organizacije italijanskih fašistov. Tako je v Toulousi po takšni proslavi, ki se je vršila v fašistovskem domu, skupina protifašistov skušala napasti italijanske fašiste in italijanski konzulat. Policija je branila napadene. Konzul pa je začel pozdravljati nasprotnike s fašistovskim pozdravom in jih tako izzval, da je masa v silnem razburjenju predrla policijske kordone in konzula pretepla.

Neuspeh imperijalne konference

London, 13. novembra. AA. Poučeni krogi sodijo, da imperijalna konferenca ne bo rešila vprašanja gospodarske politike med dominijoni in da bo to vprašanje pridržano konferenci, ki bo prihodnje leto v Ottawi.

Izgoni iz Romunije v zvezi z vohunsko afero

Bukarešta, 13. novembra. AA. V zvezi z nedavno odkrito vohunsko afero je policija začela poizvedovati, s čim žive neki inozemci in kakšno je prav za prav njihovo pravo ime. Na podlagi teh poizvedb bo v kratkem izgnano iz države okoli 100 oseb.

Ciklon razdejal mesto

Rangoon, 13. novembra. AA. Po poročilu iz Burne je 10. novembra nenavadno močan ciklon razdejal spodnje mesto. Vladna palača je bila porušena. Zdi se, da ni bilo človeških žrtev. Telefonske in železniške zveze so prekinjene.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 13. novembra. d. Večerna napoved meteorološkega zavoda za jutri: Vedno bolj oblačno. Topleje. V Severnih Alpah od časa do časa deževno. V prostih legah viharno.

K desetletnici Pevskega in godbenega društva v Guštanju

Različne so bile želje, ki so jih imeli možje, ki so se sestajali meseca novembra 1920. leta z namenom, da se ustanovi pevski zbor v Guštanju. Slovenci smo čuvstveni ljudje in zato nam zelo pogosto za izražanje naših čuvstev ne zadostuje več navadna govorica: seči moramo po pesmi in po petju.

Dočim je pristopilo k ustanovitvi pevskega društva v Guštanju mnogo pevcev samo z željo po petju, pa naj si bo petje nemško ali slovensko ali pa s hrepenenjem po družabnosti, so imeli ustanovitelji in organizatorji še globlji in idealnejši namen: da z gojitvijo samo lepe pesmi in tudi lepega petja izpodrinejo tuje in večkrat tudi ponarejene pesmi. Zatreti je bilo treba tudi razne v vojni nastale plehke in nemoralne pesmi, vzbuditi je bilo treba tudi čut za lepše petje.

Ker so bili organizatorji novega pevskega društva sami znani narodnjaki, koroški narodni borci — je novo društvo naletelo pri prebivalstvu, ki je bilo pred 10 leti Jugoslaviji še zelo sovražno — na zelo močan odpor; to nasprotovanje je ojačilo še nemško internacijonalno nahujskano delavstvo. Vsak delavec, ki je pristopil, je veljal za izdajico »koroških« in »delavskih« interesov ter je bil pri svojih sodrugih naravnost osovražen. Pozneje so se nasprotnikom društva pridružili še slovenski komunistični voditelji, ki so terorizirali tudi obrtnike, ki so pri društvu peli; z grožnjo po bojkotu so ustrahovali marsikaterega obrtnika in ga celo odvrnili ali tudi iztrgali iz Pevskega društva. Ker so bili organizatorji P. dr. večinoma učitelji in je bil učitelj tudi pevovodja, je našlo društvo pogosto nerazumevanje, večkrat tudi nasprotovanje med ljudmi, ki so se šteli med slovenske narodnjake in to je najbolj bolelo...

Kljub vsem nasprotstvom, nerazumevanjem pomena in raznim drugim nezgodam društvo stalno napreduje. Ima moški zbor okrog 20 članov, mešani zbor in orkester, ki je znan po svojih, vedno dobro in lepo izvedenih koncertih po vseh krajih Mežiške doline; saj je leta 1929. izvajalo društvo iz lastnih moči v Guštanju, Dravogradu, na Prevaljah in v Mežici za podeželske razmere zelo težko »Jeftejevo prisego«. Za ta izvajanja je želo društvo mnogo pohvale in občudovanja tudi pri ljudeh, ki so glasbeno visoko izobraženi.

Z zelo lepim uspehom je društvo leta 1928. organiziralo skupne pevske nastope raznih pevskih zborov Mežiške in Dravske doline, tako da je v Dravogradu in na Prevaljah pelo pri skupnem nastopu okrog 50 moških pevcev.

Popolnoma nesebično je društvo vedno radevolje sodelovalo in večkrat izpolnilo skoro ves program pri velikih narodnih proslavah, kakor je to praznik ujedinjenja, pet- in desetletnica osvobojenja, odkritje Malgajevega spomenika, poroka Njiju Veličanstev kralja Aleksandra in kraljice Marije, osvobojenja Libelič itd., itd.

Z velikim trudom in gmotnimi žrtvami si je društvo nabavilo močne sklade notnega materijala in pesmaric, nabavilo si je razne inštrumente za orkester, ki izvaja skoro izključno le resno glasbo, v katere program spadajo v prvi vrsti skladbe slovanskih skladateljev. Plesna zabava je kvečjemu ena sama v letu, društvena maškerada in še ta je prirejena samo, da se najdejo denarni viri za nabavo muzikalij za društvo.

Ob desetletnici društva se je vsekakor treba spomniti oseb, ki so znali vzdržati društvo tudi v najtežjih časih in so ga pogosto privedli do zelo lepih uspehov. Kogarkoli bi v Mežiški dolini, pa tudi v Guštanju vprašali, vsakdo bi, prijatelj ali nasprotnik, takoj rekel: g. Peter Močnik, šolski nadzornik, ki je že 10 let pevovodja moškega in mešanega zbora ter je tudi vodja orkestra in ima največ zaslug. Polovico vseh not, za zbore in za orkester, to je vse, kar je napisanega, je napisal on. Vse vaje je vodil on in je vodil tudi vse javne nastope. Njemu najvztrajnejša pomoč pa je organizator društva, g. Janko Gačnik, šol. upravitelj, ki je vseh 10 let društveni tajnik. Velike zasluge pa ima tudi dolgoletni društveni predsednik g. Janko Rožman, uradnik gozdne uprave v Guštanju. Najstarejši in najvnetejši med pevci pa so gospod Miloš Zavodnik, podpredsednik društva, g. Ivan Čresovnik, blagajnik in Jamšek Robert, odbornik. Tudi nekatere članice pevke so zelo agilne: ga. Močnikova, soproga g. pevovodje, ga. Turkova, Rožmanova, Zegova, Gačnikova in gdč. Konečnikova. Vsi ostali pevci in pevke so pristopili šele zadnja leta in se jih spomnimo ob drugi priliki, ko bodo tudi oni mogli pokazati na dolgo vrsto let požrtvovalnega in vztrajnega dela pri društvu. Starejši člani naj jim bodo za vzgled in vzpodbudo za nadaljno delovanje v društvu, posebno pa za tedaj, ko bodo starejši pevci že omagali ali pa bodo morali, v boju za svoj obstanek in obstanek svojih družin, zapustiti lepi Guštanj, kakor ga je moral zapustiti že marsikak vnet pevec in član društva izza prvih let društvenega obstoja; saj so v moškem zboru le še trije od 20 članov izza časa ustanovnega občnega zbora.

Čestitamo Pevskemu in godbenemu društvu v Guštanju k njegovi desetletnici ter mu želimo za bližnjo in daljno bodočnost, dokler bo bival v prijaznem Guštanju mili slovenski rod, in to naj bo na vekov veke — želimo vse najboljše za povzdigo lepe jugoslovanske pesmi.

Agitirajte za Jugoslovana!

Zastopnik severne meje o jugoslovanstvu in obmejnih potrebah

Govor gospoda Franja Žebota, načelnika mariborskega okrajnega cestnega odbora in bivšega narodnega poslanca na sestanku z ministri v kazini

Gospodje ministri!

Prišli ste kot odposlanci kraljevske vlade, da vidite razpoloženje našega ljudstva na severu naše Jugoslavije. Prepričali ste se, da biva tu rod iskren, pošten, nacionalno navdahnjen, kateremu ni za politične avanture, ampak želi svobode in gospodarskega napredka ter hrepeni po kulturi. Videli pa ste tudi, da je v našem ljudstvu tu na najskrajnejši točki naše države vkoreninjena zvestoba in vdanost našemu kralju.

Imeli ste tudi priliko se prepričati, da je zgodovinski akt Nj. Vel. kralja od 6. januarja 1929. v naših krajih prijetno odjeknil in našel dovolj razumevanja. Kot bivši narodni poslanec sam tukaj javno priznam, da je bil zadnji čas, da je naš veliki vladar z energičnim korakom in z državniškim činom napravil konec neplodnim strankarskim borbam. Brez kakih koli stranskih namenov odkritosrčno dokumentiram, da je novi režim s tem, da je odstranil strastne politične borbe, dosegel velik historičen uspeh. V naših krajih tu na severu je po 6. januarju nastopilo skupno, složno delo v občinah, srezih in vseh javnih korporacijah. Nič ni več pri nas žalostnih bratomornih sporov in medsebojnih bojev. In če bo sledilo v naših krajih vsemu temu še medsebojno spoštovanje in razumevanje, mora slediti tudi skupno složno delo za gospodarski in kulturni napredek ter splošni procvit celokupne naše Jugoslavije.

Nič se ne bojim slovesno izjaviti, da hočem s svojimi prijatelji delovati z isto vnemo in ljubeznijo za skupno veliko jugoslovansko stvar, kakor sem deloval kot narodni borec cele decenije za obmejno Slovenstvo in za stranko, kateri sem pripadal.

Gospodje ministri!

Mislim, da ne bi bilo pravilno, ako bi se vam danes tu samo klanjali in vam samo govorili o naši pripravljenosti za skupno delo ter izražali svojo radost nad vašim prihodom. Predsednik kraljevske vlade, general Živković je sam v Ljubljani izjavil, naj vam predložimo svoje najnujnejše želje ter tudi pritožbe.

Dovolite, da vam predložim tu javno osobito dve najvažnejši prošnji, ki se nanašate na naše narodno gospodarstvo in tujski promet: To so naše ceste in regulacija rek.

Narodnogospodarski razvoj in tujski promet sta pri nas na severni meji naše države silno otežkočena vsled pomanjkljivosti državnih in drugih cest in mostov. Državna cesta od avstrijske državne meje, ki vodi preko Maribora, Celja in Ljubliane proti jugu, je žalibog v tako žalostnem stanju, da bo kmalu promet po njej nemogoč.

A hudo nas boli tudi dejstvo, da tujec, ko prestopi pri Spielfeldu našo državno mejo in preide s svojim vozilom z lepe gladke, mestoma asfaltirane ceste na našo državno cesto, ki je en sam strgan jarek, nese, ko se vrne od nas, žalostne spomine, ki gotovo prav nič ne prispevajo k slovesu naše države v tujini.

Radi tega je k nam vedno manj tujcev in vsled tega strašno trpi tujski promet v naših krajih. In naš jugoslovanski Maribor, ki je že itak silovito gospodarsko udarjen s tem, da so se skoro vsi važnejši uradi prenesli odtod proč, gospodarsko propada od dne do dne, kar se posebno dokumentira v vedno bolj pogostih konkurzih.

Gospodje ministri, prosim z ozirom na naše narodno gospodarstvo in tujski promet ter prav posebno z ozirom na ugled naše države, da se vnese v proračun potrebna vsota za korenito rekonstrukcijo te važne ceste.

Gospodje ministri! Kot načelnik okrajnega cestnega odbora, kateri se trudi z vsemi silami za dobre prometne žile, vas pa tudi prosim pomoči za veliko transverzalno cesto preko Pohorja, ki bo ne samo gospodarske, temveč tudi tujskoprometne in strategične važnosti. Isto vas prosim za most čez Dravo pri Dupleku.

Na gospoda ministra financ imam pa še posebno prošnjo: Prejšnje vlade dolgujejo za 5 let okrajnim cestnim korporacijam v Dravski banovini zakonite prispevke za vzdrževanje cest. Prosim g. ministra v imenu naših cestnih odborov, da blagovoli vsoto, ki je baje že odobrena za izplačilo teh zaostankov, nakazati, da bomo kos svoji nalogi glede zboljšanja cest in mostov.

Na celokupno kraljevsko vlado pa naslovim prošnjo, da bi se dala okrajnim cestnim odborom zopet ista samostojnost, kakor so jo imeli bivši okrajni zastopi, ker edino na ta način bo mogoče uspešno delovanje za zboljšanje cestno-prometnih razmer.

Na našem narodnogospodarskem telesu v najožji bližini Maribora pa imamo še eno hudo skelečo ranо: Hudournik oziroma reka Pesnica uničuje ogromen kompleks naše najbolj rodovitne doline v Slovenskih goricah. Kmetič tam obupuje, ker mu poplava sedaj vsako leto neusmiljeno uničuje vse pridelke v nižavi. Letos so imeli tam kar pet velikih poplav. Nešteto peticij in predlogov se je že stavilo v tej zadevi, načrti so gotovi, prosimo samo dobre volje naše kraljevske vlade v tem vprašanju, in kar je glavno, da gospod finančni minister ne odreče za to stvar potrebnih finančnih sredstev.

Gospodje ministri!

Blagovolite sprejeti te naše izjave in želje in jim bodite tolmači na najvišjem mestu in pri predsedniku vlade. Bodite prepričani, da bo med narodom prijetno odjeknilo, ako nam boste mogli sporočiti, da so naše želje uslišane.

Naj živi naš kralj Aleksander in njegov dom! Živela kraljevska vlada! Živela naša velika Jugoslavija!

Dr. Fran Windischer:

Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge

Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani ima za seboj dobrih 30 let ustvarjalnega dela. Od početka svojega mnogostranskega delovanja si je stavilo za poglavitni cilj svojega dela: skrb za povzdigo splošne in strokovne izobrazbe ter je vsa leta zvesto sledilo svojemu izobraževalnemu cilju s predavanji, publikacijami, strokovnimi knjigami, časopisi, koledarji ter poučnimi tečaji. V pravilih začrtano delo je društvu v novih gospodarsko in narodno politično ugodnejših prilikah jako olajšano. Posebne organizacije so prevzele besedo in razgovor stanovskih potreb in gospod. zahtev v vsakdanjem trenju praktičnega življenja. Društvu »Merkur« sedaj preostajajo v prvi vrsti izobraževalne naloge in družabne prireditve, zato bo Trgovsko društvo »Merkur« v letošnji jesenski in zimski dobi nadaljevalo s prirejanjem pred leti začetih večerov. Te večere zveže z rednimi predavanji iz najrazličnejših strok, tako da bodo udeležniki imeli priliko slišati od odličnih naših strokovnjakov res zanimive in koristne stvari. Poljudnost in mnogostranost bo vodilo za ta predavanja. Lepa vrsta naših mož, ki so vidni delavci na najrazličnejših poljih, se je odzvala z vzgledno ljubeznivostjo našemu vabilu in obljubila svoje dragoceno sodelovanje. Društvo »Merkur« si je izbralo lep in koristen cilj in smo prepričani, da ga dosežemo, ker nam je zagotovljeno tako ponosno število zanimivih predavalnih predmetov. Družabni večeri so pričeli oktobra maseca. Udeležba je brezplačna in so gostje iskreno dobrodošli. Niz predavanj je pester in vabljiv. Grešna zamuda bi bila na strani tistih naših ljudi, katerim so predavanja namenjena, ako bi od te lepe prilike zamudili jemati.

Predavanja so nam doslej obljubili sledeči gg. predavatelji:

1. Agnola Anton, Steklo in keramika v naši državi; 2. prof. dr. Böhm Ludvik, Naša pomorska organizacija; 3. dr. Dobrila Marko, Važnost borze v gospodarstvu in njena uredba; 4. direktor drame Golia Pavel, O gledališču; 5. ing. Gulič Gvido, Izraba prirodnih energij in napredek človeštva; 6. podžupan prof. Jarc Evgen, Nova Ljubljana; 7. predsednik Zveze trgovskih gremijev Kavčič Josip J., Psihotehnika v gospodarstvu; 8. Koce Juro, Trgovina in trgovinska politika; 9. dr. Lilleg Milan, Zakonska stabilizacija dinarja; 10. ravnatelj Lovšin Evgen, Kovina in kovinarska obrtnost v naši državi; 11. načelnik dr. Marn Rudolf, Tujski promet in naše delo za pospeševanje tujskega prometa; 12. zbornični tajnik Mohorič Ivan, Carina in carinska politika; 13. dr. Obersnel Maks, Železo in naša železarska obrtnost; 14. dr. Pless Ivan, Spomini na Sibirijo; 15. dr. Pretnar Josip, O naši domači obrtnosti v Sloveniji; 16. prof. Sič Franjo, Zakaj knjižimo in po kakšnih načinih?; 17. dr. Stele France, Kaj nam pričajo naši spomeniki?; 18. ing. Šivic Anton, Naši gozdovi in naše gozdno gospodarstvo; 19. ing. Šuklje Milan, Tvorniški in trgovinski žigi ter njih zaščita v državi. 20. monsignore prof. dr. Josip A. Ujčič, Socialne in gospodarske razmere ob času apostola Pavla; 21. akademski slikar Vavpotič Ivan, O slovenskem modernem slikarstvu; 22. upravnik Narodne galerije Zorman Ivan, Umetnost in naša Narodna galerija; 23. zbornični konzulent Žagar Fran, Viri državnih dohodkov; 24. dr. Dular Milan, Gospodarske in socialne prilike v današnji Belgiji.

Tečaj za učitelje za duševno zaostalo deco

Beograd, 12. novembra.

Da se pridobi dovolj kvalificiranega učiteljstva za poučevanje manj nadarjene, gluhoneme, slepe in defektne dece sploh, je ministrstvo prosvete otvorilo z oktobrom za učiteljstvo naše države enoletni tečaj v Beogradu, ki se ga udeležuje 40 učiteljev in učiteljic iz vseh banovin. Med posetniki tečaja je tudi 10 Slovencev iz Dravske, Savske in Moravske banovine. Iz Dravske banovine so: Andrej Stele iz Ljubljane; Vladimir Erat in Vladimir Korbar, oba iz Maribora; Janez Perenič iz Vodic; Josip Stopar iz Petrovč; Antonija Pungartnik iz Sv. Ilja pri Slovenjgradcu, Marija Polak iz Ponikve in Jelo Janežič iz Škofje Loke, ki je predsednik reprezentančnega odbora tečajnikov in zastopnik Dravske banovine še posebej. Iz Jagodine je prispel Slovenec Zvonko Ermenc.

Tečaj se je že pričel z rednimi predavanji, ki jih vodijo priznani strokovnjaki iz vrst zdravnikov, vseučiliških profesorjev in referentov. Predava tudi referent za defektno deco v ministrstvu prosvete Anton Skala. Kandidati so bili potom posebne strokovne komisije razdeljeni na stroke v pouku gluhonemih, slepih in duševno zaostalih. Udeleženci morajo tečaj redno posečati, bodo ob zaključku polagali strokovni diplomski izpit in so zavezani na petletno službovanje v svoji stroki v kraju, ter zavodu, ki ga določi prosvetno ministrstvo. Tečaj, ki se vrši na moškem učiteljišču v Beogradu, vodi dr. Marko Krstić, ki se je že nekajkrat zavzel za prošnje, želje in težnje učiteljstva. Za prvi čas so se tečajniki nastanili v Djačkem domu UJU, v kolikor takoj ni bilo sob na razpolago.

Gotovo je, da dobimo po letu osoréj lepo število strokovno naobraženega učiteljstva, ki bo spretno znalo pomagati bedni mladini in ji s skrbnim vzgajanjem zasigurati tal v človeški družbi. Šolstvo za defektno deco se bo moglo s pridom posvetiti svojim vzvišenim nalogam.

Novootvorjene pomožne šole za duševno zaostalo deco v Zagrebu, Novem Sadu, Subotici, Velikem Bečkereku, Veliki Kikindi in v Beogradu pa bodo še globlje zaorale v tem predelu prosvetnega življenja.

Usoda nesrečne deklice

Dekle se je zastrupilo, ker jo fant ni več ljubil

Št. Lampert, 12. novembra.

O obupnem činu tragično preminule Tončke Zoretove, vulgo Papež, izvemo še naslednje podrobnosti. Tončka je že več let gospodinjila svojemu očetu vdovcu, ki je ugleden in premožen gospodar dveh lepih posestev. Njen starejši brat je v Franciji in mlajši brat pomaga očetu na kmetiji. Kakor smo poročali, se je zaljubila Tončka pred leti v zastavnega fanta iz domače vasi in oče ji je obljubil 200.000 Din dote. Ko se je fant vrnil od vojakov, se je zaljubil v drugo dekle ter se hotel s to tudi oženiti. Zato je zahteval od Tončke svojo ji prej podarjeno fotografijo. Tončka mu je odvrnila: »Slike ne dobiš več, ona pojde z menoj v grob!«

Zvečer se je zaprla v svojo podstrešno sobico in se preoblekla. Ko se je pripravila na smrt, je izpila večjo količino octove kisline. Domači so slišali šele proti jutru iz njene sobe obupne klice na pomoč. Oče in brat sta našla hčerko v strašnih bolečinah. Naglo so jo odpeljali proti Savi, kamor je prišel naproti litijski zdravnik. Zdravnik je ugotovil, da je tu vsaka pomoč zaman, in na potu proti domu je Tončko v vozu rešila smrt vsega trpljenja. H. P.

Sokolstvo

Velenje. V času, ko vstopajo širom naše domovine v življenje nova sokolska društva, preveja samo ene vodilne misli: dvigniti vse pozitivne vrline našega naroda, ne sme izostati tudi lepo Velenje z okolico. To nedeljo 16. t. m. ob 4. uri popoldne se vrši ustanovni občni zbor Sokolskega društva Velenje v gostilni Ježovnik-Stopar. Novo društvo bo važna sokolska postojanka v pretežno industrijskem kraju, razširilo bo na svoj delokrog tudi na okoliške vasi in izpolnilo v sokolskem oziru vrzel med Šoštanjem in Slovenjgradcem, kjer že delujejo sokolska društva. Zato naj ustanovni občni zbor privabi k skupnemu delu vse, ki so iskrene misli in dobre vere v zmago velike naše nacijonalne ideje! Zdravo! Za pripravljalni odbor: Kurnik Tone.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20. uri zvečer

Petek, 14. nov.: Gostovanje v Kranju: ob 15. uri »Razbojniki«, ob pol 21. »Gospa ministrica.

Sobota, 15. nov.: Sveti plamen. Red D.

Nedelja, 16. nov.: ob 15. uri »Snegulčica in škratje«. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri »Gospa ministrica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri zvečer

Petek, 14. nov.: Zaprto.

Sobota, 15. nov.: »Moč usode«. Red E.

Nedelja, 16. nov.: ob 15. uri »Prodana nevesta«. Gostuje Marij Šimenc. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri »La Mascotte«. Izven.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Petek, 14. novembra: Zaprto.

Sobota, 15. novembra: ob 20. uri »Škrjančkov gaj«. Kuponi. Gostovanje gdč. Milke Michlove, zagrebške subrete.

Nedelja, 16. nov.: Ob 15. uri »Aleksandra« Kuponi. — Ob 20. uri »Lutka«.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Nedelja, 16. nov: Ob 16. uri »Utopljenca«.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 17. nov.: ob 20. uri «Gospa ministrovka«. Gostuje mariborsko gledališče.

* * *

Gospodična Milka Michlova kot Marica v »Škrjančkovem gaju«. Zanimivo operetno gostovanje bo jutri v soboto 15. t. m. v Leharjevi opereti »Škrjančkov gaj«, ko bo gostovala bivša diva in subreta raznih jugoslovanskih gledališč, kakor varaždinskega, osješkega in zagrebškega, gdč. Milka Michlova. Nastopila bo kot Marica, partijo, ki jo je pela povsod z najlepšimi uspehi. Ostala zasedba kot pri premijeri.

Dnevne vesti

— **Zastopnice Ženske zveze pri Nj. Vel. kraljici Mariji.** V sredo dopoldne je kraljica Marija sprejela članice uprave Jugoslovanske ženske zveze. Kraljica se je zelo zanimala za uspehe letošnjega kongresa v Zagrebu. Predsednica ga. Petković je kraljici obširno poročala o glavnih vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu kongresa, tako o prosvetnem in gospodarskem dvigu vasi, o delu gospodinjskih šol itd. Kraljica je z odobravanjem sprejela na znanje predloge za bodoče delo Zveze. Posebno je izrazila svoje zadovoljstvo, da je toliko hrvatskih društev pristopilo k Zvezi. Članice uprave iz Zagreba so Nj. Vel. kraljico povabile na obisk v Zagreb, ki kraljico željno pričakuje. Kraljica je odgovorila, da je tudi njena želja, da skoro poseti Zagreb.

— **Sprejem ministrov vlade v Konjicah.** Med drugimi se je pri sprejemu gg. ministrov vlade v Konjicah poklonil tudi tamošnji upravnik pošte g. **Wagner** Viktor za vse poštno osebje.

— **Celotna izdaja zakona o glavni kontroli** je dotiskana. Ker je z zadnjimi izpremembami tega zakona od 24. 10. t. l. raztegnjeno nadzorstvo glavne odnosno krajevnih kontrol tudi na banovinske in občinske urade, zavode in ustanove, bo založništvo s celotno pregledno izdajo tega zakona, v kateri so z različnim tiskom in pripombami označene vse izpremembe, brez dvoma zelo ustregla vsem interesentom. Zakon bo že v prvih dneh prihodnjega tedna mogoče dobiti v tiskarni »Merkur« ali pa ga bo mogoče naročiti v vseh večjih knjigarnah, nakar že danes opozarjamo.

— **Ustanovitev J. Č. Lige v Kranju.** V nedeljo 16. t. m. ob 11. uri dopoldne se vrši ustanovni občni zbor Jugoslovansko-češkoslovaške Lige v Kranju v Narodnem domu. Vljudno vabimo k obilni udeležbi vse, ki se zavedajo, da naše življenje vedno znova zahteva po poglobitvi stikov med našim in češkoslovaškim narodom obema v prid.

— **Nov odbor Društva medicincev.** Na rednem občnem zboru Društva medicincev 7. novembra je bil izvoljen sledeči odbor: Pogačnik Marjan, predsednik; Bogataj Jože, podpredsednik; Sentočnik Albert, tajnik 1.; Herfort Jože, tajnik 2.; Bricelj Jernej, blagajnik 1., Čeleštnik Franc, blagajnik 2.; Bulovic Tomaž, knjižničar 1.; Wolf Vladimir, knjižničar 2.; Beniger Jože, gospodar.

— **Rdeči križ v gledališču.** Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa priredi tudi letos zanimiv mladinski gledališki večer z dvema igrama **»Sestrin varuh«** in **»Čarobna košara«.** Avtorica obeh igric, v katerih nastopa mladina, je gdč. Manica Komanova, dobra poznavalka otroške duše. Obe igri, polni zabavnih prizorov, imata namen, na prijetno poučen način predočiti načela za pametno nravno in zdravstveno vzgojo mladine. Režija je v rokah odličnih mladinskih vzgojiteljic gdč. Marije Grošljeve in gdč. Vere Vencajzove. V prvi igri, »Sestrin varuh«, bodo sodelovale deklice z »Mladike«, v »Čarobni košari« pa dečki in deklice z vadnice. Vprizoritev bo v **petek, dne 28. t. m. zvečer** v opernem gledališču; cene običajne dramske. Gg. odbornice in odborniki krajevnega odbora Rdečega križa so prevzeli predprodajo vstopnic. Naše občinstvo, zlasti člane Rdečega križa, starše in učiteljstvo, sploh vse mladinoljube vljudno prosimo, da se čim številneje odzovejo našemu vabilu ter svoji deci privoščijo lep, zabaven in poučen večer. Čisti prebitek je namenjen svrham ljubljanskega odbora Rdečega križa, zlasti za prireditev ferijalne kolonije revni deci. Zato upravičeno pričakujemo razprodane hiše. Točnejšo objavo prineso še gledališki plakati.

Čevlji!

Znatno smo znižali cene

Oglejte in prepričajte se! Damski čevlji od 100 Din naprej. Za vse čevlje jamčimo, ker so ročnega izdelka. — Čevlji za turiste in lovce iz najboljšega juhta. — Tisoče pohval so deležni »DOKO« čevlji.

»Doko« Ivan Čarman

Prešernova ulica štev. 9. 528

— **Dr. Černetov poslovni koledar za l. 1930.** je izšel. Prinaša rimsko-katoliški, pravoslavni, židovski in muslimanski koledar ter zelo obsežen beležni koledar. Posebnost koledarja so njegovi gospodarski statistični podatki, tako o Narodni banki, drž. proračunu, uvozu in izvozu ter železnicah. Zelo dobro došle bodo vsem gospodarjem določbe o pristojbinah. Prav tako pa tudi izčrpne navedbe poštnih tarif. Posebno vrednost daje koledarju Poslovni adresar za vso Jugoslavijo, ki navaja vse glavne kraje Jugoslavije, denarne zavode, ki so v kraju, ter odvetnike. Koledar zaključujejo navedbe predstavništev Jugoslavije v tujini. Koledar velja 30·— Din, s poštnino 33·50. Koledar priporočamo.

— **Sneg v zapadni Srbiji.** Iz Ivanjice poročajo, da je zapadel v sredo zjutraj na planini Javoru 25 cm debel sneg. Snežilo je tudi v Sandžaku. Iz Užic poročajo, da je sneg pobelil Zlatibor, ravnotako je zapadel sneg na planinah v okolici Kraljeva.

— **Dva zločina v eni noči.** V Subotici je v sredo ponoči poklical gostilničar Stanojev svojo natakarico v svojo sobo in ji je hotel storiti silo. Natakarica se je branila, nakar ji je gostilničar odgrizel nos in ji obraz popolnoma skazil. Njeno stanje je težko. V isti noči je neki Redeljkov v prepiru udaril svojega prijatelja Rezaka tako močno po glavi z opankami, da je Rezak obležal na mestu mrtev.

— **Obleke in klobuke kemično čisti, barva in plisira tovarna Jos. R ch.** 6603

— **50.000 za glavo roparja.** Zloglasni ropar Todor Medić, ki je bil obsojen na smrt in je nato pobegnil iz temnice v Šibeniku, je začel ropati v severni Dalmaciji. Oblasti so razpisale nagrado 50.000 Din za tistega, ki ga ujame ali pomore, da ga orožniki dobe živega ali mrtvega.

— **Pomota.** V številki 140 a z dne 12. novembra smo priobčili članek o smrtni nesreči pri delu ter navedli, da se je ponesrečil ključavničar Mirko Böhm v KID na Jesenicah. Ponesrečil se je le 30letni Mirko Bahun, ki je bil brat ge. soproge g. Matka Ulčarja, trgovca na Bledu.

Oglejte si

bogato zalogo kuhinjske posode aluminijaste ter emajlirane v raznih kvalitetah in barvah pri tvrdki z železnino 103

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

Ljubljana

Petek, 14. novembra 1930. Jozafat. Pravoslavni: 1. novembra, Borislav.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

*

■ **Zahvala.** Vsem cenj. darovalcem v podporni fond trgovske šole v Ljubljani se ravnateljstvo najiskreneje zahvaljuje za njihovo naklonjenost. Ako je kdo položnico založil, naj zahteva drugo ali pa nakaže na poštno-hranilnični račun štev. 10.239. — Absolventi in absolventinje dvorazredne trgovske šole v Ljubljani se naprošajo, da po razmerah prispevajo v podporni fond šole. Vsak, tudi najmanjši dar, bodisi da je vplačan na pošt. ček. račun štev. 10.239 ali izročen osebno, sprejme z zahvalo ravnateljstvo.

■ **Ogled palače »Croatia«.** Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov sekcija Ljubljana priredi za svoje člane in njih goste skupen ogled gradnje palače zavarovalne družbe »Croatia« na Aleksandrovi cesti. Sestanek udeležencev v soboto 15. novembra ob 15. uri na licu mesta.

■ **Zobozdravniška koncesija za Ljubljano** je bila podeljena g. Milanu Virantu zobotehniku »OUZD«.

■ **Danes pri Ražmu sveže morske ribe.**

■ **Vrsta slovenskih četverospevov** je na sporedu koncerta, ki ga priredi Matični pevski kvartet v ponedeljek dne 17. t. m. Najbolj znani in najbolj priljubljeni pa tudi najtežji slovenski četverospevi so na tem programu. Zastopani so naši skladatelji od Maška pa do Janka Ravnika. Med njimi imate tudi Stanka Pirnata, ki je do sedaj napisal enega najtežjih, pa tudi najlepših, čeprav malo petih kvartetov »Pomlad in jesen«. Kdor se hoče naslajati na prelepi slovenski melodiji in harmoniji, naj poseti ponedeljkov koncert priznanega kvarteta Matičnih pevcev. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

■ **Sveti plamen.** Jutri v soboto vprizori ljubljanska drama drugič v letošnji sezoni dramo »Sveti plamen«, ki je bila koncem lanske sezone vprizorjena z izredno velikim uspehom. Sobotna predstava se vrši za abonma reda D.

■ **Opera.** Danes v petek 14. t. m. ostane opera zaprta. — Jutri v soboto 15. t. m. se bo ponovila Verdijeva opera »Moč usode« z gospo Juranićevo v glavni ženski partiji. Predstava bo za red B. — Zanimivega in ljubega gosta bo imela ljubljanska operna publika priliko pozdraviti v soboto 22. t. m. Gostoval bo znameniti tenorist Josip Stepnjovski, ki je bil takoj po prevratu poleg pokojnega Dervote izredno priljubljen pevec. Gostoval bo v »Egenij Onjeginu« v partiji Lenskega, katerega je kreiral po prevratu pri nas prvič. Predstava se vrši izven abonmana na korist Udruženja gled. igralcev, katerega povabilu se je gospod Stepnjovski drage volje odzval. Opozarjamo vse one, ki so ohranili lep spomin nanj, da ga ob tej priliki zopet pozdravijo.

■ **Nevarna poškodba radi sodnije.** Posestnika Peter Arh in 28letni Janez Sodja iz Srednje vasi pri Bohinju sta imela opravka na ljubljanskem sodišču radi neke pravde. Ko sta stvar opravila, sta jo mahnila v neko gostilno. Spričo dobre kapljice se je obema razvozljal jezik in Janez je očital Petru, da ni pravilno govoril na sodniji. Beseda je dala besedo in naenkrat je zadal razkačeni Peter močan sunek z nožem v Janezove prsi. V bolnici so ugotovili, da je poškodba težjega značaja.

Maribor

m **K zborovanju v kazinski dvorani.** V našem včerajšnjem poročilu o zborovanju gg. ministrov z zastopniki javnosti je pomotoma izostalo, da je v imenu gozdnih posestnikov in lesnih trgovcev govoril g. inž. **Pahernik** iz Vuhreda. G. inžener je zelo stvarno in pregledno podal želje in potrebe te naše važne gospodarske panoge.

m **Otvoritev mostu v Spodnjem Dupleku.** Včeraj je bil za pešce otvorjen novi most čez Dravo pri Spodnjem Dupleku, dovoljenje za promet z vozovi bo pa sledilo v kratkem.

m **70-letnica Ivana Roškarja.** Včeraj ob 11. dopoldne je bila v prostorih Okrajne hranilnice pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah svečana proslava 70-letnice bivšega narodnega poslanca in ministra Ivana Roškarja, posestnika pri Sv. Juriju v Sloveskih goricah. K slavju so se zbrali vsi odlični možje iz vsega šentlenartskega okraja brez ozira na nekdanjo strankarsko pripadnost. Ob tej priliki so mu izročili častno diplomo in več govornikov je proslavilo njegovo delo. Jubilant g. Ivan Roškar je bil deželni in državni poslanec tudi že za časa pokojne Avstrije in je tudi v najtežjih časih odločno zastopal narodne in gospodarske interese Slovenskih goric. Čestitkam, ki so jih izrekli včeraj, se pridružujemo tudi mi, želeč ministru še mnogo let zdravja in plodonosnega dela.

m **Dve poroki.** V Bozenu na Tirolskem se je poročil te dni poslovodja tukajšnje tvrdke Ferenbach g. Josip **Vidovič** z gdč. Ano **Eggerjevo.** — V Limbušu pa se je v sredo poročil trgovec g. Fran **Grobelšek** z gdč. M. **Robičevo,** hčerko znanega limbuškega gostilničarja in posestnika Julija Robiča. Bilo srečno.

m **Planinski orli nad Mariborom.** Včeraj so prileteli nad Maribor 3 izredno veliki planinski orli in odpluli zelo nizko proti Pohorju. Pasanti so z zanimanjem opazovali velike in redke ptice. Letošnjo jesen je v mariborski okolici izredno mnogo redkih ptic iz daljnega severa.

m **Sprememba poseti.** Tvornico meril »Metra« v Mlinski ulici je te dni kupil g. dr. Ivan Benkovič, odvetnik in upravni svetnik TPD v Ljubljani.

m **Dr. Moroccutti odhaja.** Znani nemški manjšinski delavec in pisatelj zdravnik dr. Camillo Moroccutti v Št. Ilju je te dni prodal svojo hišo in posestvo nemškemu predvojnemu priseljencu Viljemu Eberlu in se definitivno preseli v Avstrijo, kjer se bo nastanil v Gradcu.

m **Sejem za prašiče.** Na zadnjem sejmu za prašiče je bilo 515 glav. Stali so: 5 do 6 tednov stari 60 do 100 Din, 7 do 9 tednov 120 do 180 Din, 3 do 4 mesece 220 do 300 Din, 5 do 7 mesecev 400 do 450 Din, 8 do 10 mesecev 540 do 650 Din, 1 leto stari pa 900 do 1150 Din. Kilogram žive teže je stal 10 do 13 Din, mrtve teže 14 do 15 Din. Prodanih je bilo 227 glav.

m **Prvi avtobus izdelan v Mariboru.** V nekem ljubljanskem dnevniku smo te dni čitali, da se izdeluje v Mariboru prvi avtobus. Kakor smo izvedeli, vest ni resnična, kajti prvi avtobus je v Mariboru izdelal izdelovalec vozov in vagonov g. Franc Pergler v Tattenbachovi ulici že pred 6 leti.

m **Lutkovno gledališče.** V nedeljo 16. t. m. ob 15. uri se bo v Narodnem domu ponovila igra »Doktor Faust«. V slučaju, da bo lepo in solnčno vreme, predstave ne bo, ker je bolje, da izrabi to priliko deca za izlete v okolico.

m **Občni zbor trgovcev s sadjem.** V sredo bi bil moral biti tu občni zbor društva trgovcev s sadjem, ker pa so bili nekateri zadržani vsled izvoza, drugi pa zaradi sprejemanja gg. ministrov, se je zborovanje odgodilo na dan 28. decembra ob 10. uri. Vršil se bo v gostilni »Pri zlatem konju« v Vetrinjski ulici.

m **Nakup vina za vojake.** Po novi odredbi bodo odslej dobivali naši vojaki tudi vino in našim gospodarskim krogom se je posrečilo, da se bo to vino nakupilo tudi pri nas. Tako bo mogoče prodati več tisoč hektolitrov.

m **Požarni alarm.** Včeraj zjutraj so bili gasilci obveščeni, da je v Marijini ulici nastal požar. Ko so pa prišli pred označeno hišo, so opazili, da se le kadi iz dimnika, v katerem je dimnikar zažgal saje.

m **Smrt tihotapca na državni meji.** V sredo zjutraj, še o mraku, je hotel v Slatinskem dolu pri Gornji Kungoti prekoračiti mejo neznan moški. Finančni organi so moža opazili in ga hoteli ustaviti, ko se pa ni vdal in je bežal, so oddali za njim strel, ki ga je zadel v prsa. Neznanec se je takoj mrtev zgrudil na tla. V ubitem so spoznali ključavničarja Gotfrida Lazarja.

m **Nezgoda.** V sredo popoldne je padla 21letna služkinja Marija Auscheva pri domačem delu tako nesrečno s stola, da si je zlomila levo roko in je morala v bolnico. — Ko se je v sredo peljal grof Herberstein s svojim avtomobilom iz Št. Ilja v Maribor, se je med vožnjo zaletela neka sloka s tako silo v varovalno šipo, da jo je razbila. Pri tem je dobil grof poškodbe na obrazu in vratu in je moral na rešilno postajo.

512

Velour, modni ševjot, sukno in plüš za damske plašče

Velika izbira, nizke cene.

R. MIKLAUČ „Pri Škofu"

Ljubljana

Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo.

Celje

* **Sokoli!** Danes ob 15·30 se vrši pogreb brata Petra Majdiča iz hiše žalosti v Spodnji Hudinji na okoliško pokopališče. Pogreba se udeleži članstvo v čim večjem številu v civilu z znakom, da tako počasti spomin enega svojih najzvestejših.

* **Pogreb veleindustrijalca g. Majdiča.** Kakor poročamo na drugem mestu, je v sredo zvečer umrl veleindustrijec g. Peter Majdič. Pogreb se vrši danes popoldan ob 15·30 iz hiše žalosti v Spodnji Hudinji na okoliško pokopališče.

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici je 13. t. m. umrla 12letna Smodej Matilda, hči dninarja iz Ponikve ob juž. žel.

* **»Revizorja«,** nesmrtno Gogoljevo komedijo predvaja Gledališka družina Prosvetnega društva v soboto 15. novembra ob 20. ter v nedeljo 16. ob 15·30 v Ljudskem domu.

* **Adaptacijska dela v umobolnici v Novem Celju.** Ker je za 30. oktober določena licitacija le deloma uspela, razpisuje kr. banska uprava za ključavničarska, steklarska, pleskarska in slikarska dela ter montažo centralne kurjave in dvigala II. javno pismeno ofertalno licitacijo za v petek 25. novembra ob 11. uri. Interesenti se na ta razpis opozarjajo.

Kamnik

Novo razpelo na Žalah. Pred dnevi je dekan č. g. Rihar na tukajšnjem pokopališču ob navzočnosti številnega občinstva blagoslovil novo razpelo. Kristusovo podobo je v nadnaravni velikosti izdelal domač umetnik, podobar Ivan Klemen in je delo v umetniškem pogledu skozinskoz uspelo.

Velike Lašče

Zanimivo predavanje. V nedeljo je bilo popoldne v Sokolski dvorani predavanje. Predaval je g. brat Bučar iz Ljubljane o sokolski ideji. Udeležba je bila obvezna za člane in članice, dvorana je bila skoro polna. Govorila sta tudi br. Žitko in starosta velikolaškega Sokola.

Vreme imamo lepo. Kmet si bo lahko napravil drva in steljo za zimo. — V Ortneku je v nedeljo otvoril gostilno g. Picek iz Ribnice.

Misijon. V Laščah se je pričel 9. t. m. sv. misijon. Vodijo ga oo. lazaristi iz Ljubljane.

Deputacijo, ki se je poklonila g. ministrskemu predsedniku, je vodil bivši minister g. Pucelj, g. župan, g. zdravnik in g. starosta Sokola laškega.

Škofja Loka

Spomenik padlim vojakom v Stari Loki, ki je bil za praznike v cvetju, rožah in lučkah nosi 50 vklesanih imen. Posamezne vasi so bile prizadete sledeče: Stara Loka 7, Binkelj 1, Pevno 5, Virlog 2, Crngrob 1, Grenc 1, Stari dvor 5, Virmaše 6, Križna gora 6, Moškrini 3, Sv. Duh 3, Trnje 7 in Vešter 3.

Dvoje predavanj je priredila Zveza kulturnih društev pri Sokolu v Ratečah in v Škofji Loki. Obakrat je predaval dr. Stojan Bajić iz Ljubljane, ki je pred zbranim poslušalstvom razmotrival v poljudni, lahko razumljivi besedi o temeljih meddržavnega prava. Škofjeloški večer so izpopolnjevale skioptične slik. Udeležba članstva je bila v Retečah polnoštevilna; poset v Škofji Loki pa je bil slab. S predavanji se bo nadaljevalo: v Retečah 13. nov.: Kaj moram vedeti o novem kazenskem pravu, predava br. Berčič Ivo; 20. nov.: občina in nje uprava, Fran Majcen ZKD; 27. nov.: o sokolstvu, Verij Švajger; 4. dec.:o naših izven Jugoslavije, Vekoslav Iskra; 11. dec.: od volovske vprege do aeroplana, prof. Volavšek; 18. dec.: Sokolstvo in alkoholizem, Rudolf Horvat; v Škofji Loki: 15. novembra: poglavja iz moderne kriminalistike, dr. Hinko Lučovnik; 22. nov.: o vesoljnem potopu, prof. Fran Dolžan; 29. nov.: morala in socialni položaj žene pri raznih narodih in v raznih dobah; 13. dec.: naloge sokolstva v naši kraljevini, Verij Švajger. Prijateljem predavanj toplo priporočamo, da se večerov polnoštevilno udeležujejo.

Zadeva sanatorija. Poslednji čas se v Škofji Loki trdovratno vzdržujejo vesti, da se poslopje nekega ljubljanskega zdravnika, škofjeloškega hišnega posestnika, preuredi v sanatorij. Ne vemo sicer, koliko je na stvari resnice — vemo pa, da bi šlo v predmetnem primeru za zdravljenje tuberkoloznih. Ker je lega poslopja takorekoč sredi mesta, na Glavnem trgu v Škofji Loki v sklenjenem stavbnem sistemu, se z namero sanatorija na tem kraju nikakor ne moremo strinjati. Res je, da je podnebje Škofje Loke in nje okolice izredno milo, kakor nalašč za zdravljenje raznih balezni. S tem pa še ni rečeno, da bi se smelo vse škofjeloško prebivalstvo izpostavljati takim in drugačnim okolnostim, da ne rečemo boleznim. Za sanatorij je dovolj prostorov v okolici, izven mestnega hrupa v mirnem zatišju zdrave klime, čistega zraka in solnca. Sedanja namera pa — ako odgovarjajo vesti o snatoriju resnici — bo naletela na odpor vsega prebivalstva brez izjeme in smo prepričani, da se bodo vsi pristojni faktorji v občinski upravi, vojaška komanda in zdravniške oblasti izrekli proti zdravilišču sredi mesta. Zadevo bomo budno zasledovali.

Varčnost Dalmatincev. Pri gradbi novega šolskega poslopja v Škofji Loki je zaposlenih tudi precej delavcev Dalmatincev, ki nudijo izredno lep vzgled varčnosti, skrbi in ljubezni do svojih domačih. Tedenski zaslužek ne gre po grlu, temveč ga odpošljejo v svoje rodne kraje v Dalmacijo. Vsekakor vzgledno ravnanje, ki bi si ga vprav mnogi sovrstniki Dalmatincev, a našega rodu lahko poprijeli.

Ogled modernih šolskih naprav. **Krajevni šolski odbor v Škofji Loki si ogleda tekom tega tedna šole v Ribnici in v Novem mestu. Poleg drugih gospodov se udeležita ogleda šolski upravitelj Jakob Rožič in škofjeloški župan Josip Hafner. Gre za ogled raznih mizarskih potankosti, osobito najpripravnejših klopi, miz, stolčkov, vrat, oken, napeljave vodovoda i. dr.**

Peter Majdič †

Celje, 13. novembra.

Človeku se je zdelo, da bo ta mož, poln energije, žilave delavnosti, kremenitega značaja, živel večno.

Usoda pa je hotela, da je včeraj ob 21. uri zatisnil oči za vedno in odšel za vsemi onimi velikimi možmi, ki so v svojem življenju imeli pred očmi le delo.

Pokojnik se je rodil leta 1862. v Jaršah pri Domžalah kot sin znanega industrijalca Petra Majdiča. Leta 1888. se je naselil v Celju, kjer je kupil v Spodnji Hudinji ter v Škofji vasi dva mlina in se je posvetil mlinarstvu. S svojo žilavnostjo, pridnostjo in poštenostjo je preuredil svoj mlin v moderno vzorno podjetje, ki je kmalu zaslovelo po vsej državi. Pred približno 25 leti je ustanovil v Celju veletrgovino z železnino, kateri se je posvetil z veliko vnemo in ki je postala posebno med vojno in po vojni ena največjih podjetij v Jugoslaviji.

Svoj mlin v Jaršah pri Domžalah je v letu 1922. preosnoval v veliko tovarno platnenih izdelkov, ki uživa v industrijskih in trgovskih krogih kar najboljši sloves, mlin v Škofji vasi pri Celju pa v tovarno odej in posteljnih pokrival. V Štorah pri Celju je kupil in preuredil moderno tovarno za šamotno opeko. Udejstvoval se je pri mnogih svojih gospodarskih podjetjih s samo njemu lastno pridnostjo in marljivostjo.

V Celju, na teh vročih tleh nacijonalnih bojev, je vedno stal v prvih vrstah in je bil ena glavnih opor slovenskega narodno-gospodarskega življenja. Kot človek je bil izredno dober, ljudomil, vseskozi pošten in je užival v trgovskem in gospodarskem življenju splošen ugled. Bil je v svojih mladih letih velik ljubitelj sporta ter je bil ustanovitelj Avtokluba in častni član mariborske sekcije tega kluba. Podpiral je vsa društva in bil vnet obiskovalec naših planin ter podpornik naših planinskih koč. Med vojno je radi svoje narodne zavesti moral pretrpeti mnogo bridkosti. V svojem življenju je storil mnogo dobrega in koristnega, zato mu bodi slava njemu in njegovemu delu!

Ribnica

Vprašanje lesne obrtne šole v Ribnici. Gremij trgovcev je vložil dne 3. oktobra pri banski upravi prošnjo, v kateri je zaprosil za dovoljenje lesne obrtne šole v Ribnici. Kar je za Kranj tekstilna, za Tržič čevljarska, to je za Ribnico lesna industrija. Veliki gozdovi pomagajo k denarju lastniku, delavcu in trgovcu. Ves zaslužek se vrti okrog lesa. Dolgo smo že potrebovali šole, ki bi lesne trgovce dobro vpeljala v svojo stroko. Glavno zaslugo za pobudo k tej zamisli imajo gg. Klun, Arko in drugi. Banska uprava je z zanimanjem sprejela prošnjo in začela s pripravljalnimi deli. Ko bo vse urejeno, se bo otvorila na deški šoli popoldanska šola, za bodoče lesne trgovce. Otvoritev se pričakuje že v decembru.

Proračun cestnega odbora je vzbudil živo zanimanje. V glavnem je šlo za popravo kolodvorsko-trške ceste in drugih deželnih cest. Za tlakovanje prej omenjenih cest je najel odbor pri ribniški posojilnici 1 miljon dinarjev. Popravitev oz. tlakovanje se začne prihodnje leto. Popravile se bodo vse deželne ceste in dovozne poti, Ortnek—kolodvor in Ribnica—kolodvor, ki se bo tlakovala. Za te dve se potrebuje 59 tisoč Din, katero krije eno tretjino oblastni zaklad, eno tretjino cestni okr. zaklad in ostalo tretjino železniška uprava. Za deželne ceste: potrebščina 920.880, kritje 50.000, primanjkljaj 870.880 Din. Tega pokrije kr. banska uprava z dvemi tretjinami t. j. 580.586, cestni okr. zaklad 290.293 Din. Proračun cestnega okr. zaklada je: potrebščina 600.181, ki je pokrita z 166.666 dinarjev, drugo pokrijejo 80 odstotni davki, t. j. 437.539 Din.

Trbovlje

Martinov večer. Moška in ženska podružnica Ciril-Metodove družbe v Trbovljah priredita v nedeljo, dne 16. novembra v gostilni Forte na Vodah običajni Martinov večer Pričetek prireditve ob 19 uri. — Trboveljčani, podpirajte plemenita stremljenja in človekoljubne akcije Ciril-Metodove družbe.

Novo ime gostilne. Lastnica gostilne Dimnik je gostilno lepo renovirala ter jo prekrstila v »Gostilna pri slovenski materi«. Kakor znano, je bila pokojna Ana Dimnik jako narodno zavedna žena, ki je tudi v najtežjih časih neustrašeno nastopala proti našim narodnim nasprotnikom ter vsepovsod z vnemo zagovarjala in propagirala narodni preporod.

»Jugoslovan« se je v zadnjem času močno razširil ter naročniki dnevno naraščajo. V trafiki Kuščar so prodani dnevno skoro vsi izvodi. Zlasti je bilo v nedeljo veliko povpraševanje po njem! V bodoče bodo »Jugoslovana« vsako nedeljo kolportirali med prebivalstvom.

Udruženje vojnih invalidov v Trbovljah je na svoji seji sklenilo se s tem zahvali vsem plemenitim darovalcem prispevkov, ki jih je UVI po svojih nabiralcih zbralo na praznik Vseh svetih ob vhodu na pokopališče. Skupna zbirka je znašala 275 Din.

Iskanje železne rude pri Ribnici in Sodražici

S kopanjem nadaljujejo v Žimaricah, kjer so plasti zelo debele

Ribnica, začetkom novembra.

Kakor smo že v »Jugoslovanu« poročali, so ustavili iskanje železne rude v Srednjem vrhu na Mali gori. Danes pošiljamo še nekatere zanimive podrobnosti o kopanju rude pri Ribnici.

Na Mali gori ne bodo več kopali

Sledišča so od trga zelo oddaljena. Koncem poletja in v zgodnji jeseni, ko je malo padavin, so preiskali teren na Mali gori, tako da je tu iskanje že končano. Vzorce, ki so jih dobili pri kopanju, so poslali vodstvu družbe, ki kopije. Po vzorcih sodeč je ruda tu izredno dobra in se nahaja v debelih plasteh. Kako so debele in koliko vsebujejo rude, pa se natančno seveda ne ve, ker je to tajnost družbe.

Najgloblja jama, ki so jo tu izkopali, je globoka 7 m. O debelosti plasti ljudje ugibajo različno. Zdi se, da je 7 do 10 m debela. Vendar na Mali gori ne bodo nadaljevali kopanje, ker je kraj preveč oddaljen od postaje in bi kopanje bilo predrago, oziroma dobiček premajhen.

Drugo ležišče rude

Drugo ležišče rude se nahaja v prijazni vasi Žimaricah pri Sodražici. Ruda je na Hribu pod Planino. Je zelo obsežen, baje je pod vsem hribom ruda.

Zanimivo je, kako so prišli rudi na sled. Ko so kmetje orali, so zadeli večkrat na rjavo kamenje s kovinskim sijajem. Tako so odkrili ležišče in začeli kopati. Kopljejo še vedno, in sicer je zaposlenih 6 rudarjev iz Kočevja z mojstrom in nekaj domačih fantov. Teren raziskuje Trboveljska premogokopna družba, oziroma vodstvo premogovnika v Kočevju.

Izkopali so več jam ter odkrili do 10 m globoko plast. Na nekaterih mestih je pa še globlja.

Kopači bodo ostali do 15. decembra ter bodo zemljo še na več mestih navrtali, da ugotove debelino žile v vsej okolici. Sicer pa ne dado merodajni činitelji o uspehih nobenih poročil. Pred tednom se je mudil v Žimaricah ravnatelj kočevskega premogokopa in dva inženjerja, ki sta pregledala teren.

Rudnik pri Žimaricah?

Ne ve se še, kje bodo nadaljevali s kopanejm rude in odprli s tem rudnik. Na Mali gori najbrž ne, ker bi se jim ne izplačalo. Tu bodo izkopane jame zasuli in dali lastnikom zemljišč primerno odškodnino. Pač pa bodo najbrž kopali dalje v Žimaricah, kjer so plasti veliko bolj debele in priročne za eksploatacijo, kakor one na Mali gori.

Med tukajšnjim ljudstvom vlada umevno veliko zanimanje za nova sledišča rude, ker bi dobilo z rudnikom nov vir dohodkov in nove možnosti zaslužka. Če bi res nadaljevali kopanje, bi dobili mnogi delo, ki se ne nameravajo zaradi nezaposlenosti izseliti. Odtok v tujino bi se tako zmanjšal.

Posebno v okolici Žimaric vlada veliko zanimanje za kopanje. Istotako seveda z napetostjo pričakujejo ugodnih vesti in rezultatov o kopanju lastniki zumljišč na Hribu in okolici. Rudarji, ki so tu zaposleni, so nastanjeni pri g. Gorniku.

Iz kriminalnega predala

Ljubljana, 13. novembra.

Tatovi so prav pridno na delu, kar jim pride pod roko, vse vzamejo. Večjih tatvin sicer ni bilo, oškodovani pa so večinoma revnejši sloji, ki to tembolj občutijo.

Mehaničnemu vajencu Bogomirju Klemenčiču, zaposlenem na Dunajski cesti pri American Motors, je bila iz veže ukradena delovna obleka, ki nosi na hrbtu napis »Ford«. Obleka, vredna Din 230·—, je zmanjkala v času, ko je šel Klemenčič preko ceste in nazaj. Dva dni pozneje jo je našel pri nekem zidarju, zaposlenem pri zgradbi palače Pokojninskega zavoda. Ta je izjavil, da je kupil obleko za Din 60·— od delavca A. P., ki je zaposlen istotam.

Krojaškemu pomočniku Luki Južini je neznan storilec odnesel ispod podstrešja 250 dinarjev vredne čevlje.

Iz zaklenjene spalnice je izginil raz obešalnika trg. sotrudniku Juro Brišniku skoro nov kratek suknjič v vrednosti Din 700·—.

Dimnikarski mojster Luka Šetina je zavil na kratek oddih v gostilno Ivana Oblaka pred Konjušnico. Ko se je vrnil iz gostilne, je opazil, da mu je neznan »kolesar« med tem izmaknil kolo znamke »Rekord«, š. 941494, vredno Din 1500.—.

Kolenc Frančiška, žena čevljarskega pomočnika, je bila skoro dva meseca odsotna. Ko se je vrnila v svoje stanovanje v Cesti na loko, je opazila, da ji je neznan storilec odnesel iz nezaklenjene kuhinje in kleti razno kuhinjsko posodo in obleko v skupni vrednosti Din 350.

V spomin na svoj obisk je pustil na obešalniku v podstrešju Ciglarjeve ulice 2 v Mostah nek neznanec raztrgano obleko. Zamenjal jo je z raznimi komadi obleke, perila in parom čevljev. Škodo v znesku Din 1270·— sta utrpela tamkaj stanujoča delavca Kuranović Mehmed in Kindjić Rašit.

Kolarski pomočnik Kaluža Anton je iskal na borzi dela v palači Delavske zbornice zaslužka. Tistega dne je vladalo na hodniku živahno vrvenje. Ves prestrašen je nenadoma opazil, da je postal žrtev dolgoprstneža, ki mu je izmaknil iz zadnjega blačnega žepa listnico s 490 dinarji ter več listinami na njegovo ime.

Tudi pri tatvinah se opaža, da se bliža zima. Uzmoviči pridno posegajo zlasti po suknjičih. Hlapcu Leonu Pucu je nekdo ukradel iz hleva gostilne pri »Figovcu« temnomoder suknjič.

Poskušen vlom v atelje.

Polnoč je ura duhov. Tak zli duh je skušal v noči 8. t. m. vlomiti v fotografski atelje Marije Kanc na Gosposvetski cesti št. 4. S krampom je hotel raz okna izruvati železno omrežje, bil pa je opažen in prepoden.

Kranj

Gostovanje ljubljanskega gledališča. Drama ljubljanskega narodnega gledališča priredi danes v petek na odru Narodne čitalnice v Narodnem domu dve predstavi. Popoldne ob 15. bo vprizorila kot dijaško predstavo po zelo nizkih cenah Schillerjeve »Razbojnike«, dramo v petih dejanjih v režiji O. Šesta. Zvečer ob pol 21. pa se vprizori Nušičeva izborna šala v štirih dejanjih: »Gospa ministrica«. Predprodaja vstopnic je v trgovini g. Ferd. Hlebša.

Opozorilo živinorejskim zadrugam. Živinorejskim zadrugam, zlasti tistim, ki še niso pregledovale živine za sprejem v rodovnik, nujno priporočamo, da pošljejo člane »rodovne komisije« na enodneven poučni tečaj za presojanje goveje živine v Kranju. Tečaj se bo vršil v Ljudskem domu v ponedeljek 17. t. m., začetek ob 9. uri. Zadruge naj v lastnem interesu ne zamudijo prilike. Tečaja pa se lahko udeležijo tudi drugi živinorejci.

Dolenji Logatec

Davica je v okraju hvala bogu ponehala. Šolski pouk se je na tukajšnji osnovni šoli zopet redno pričel. K sreči smrtnih žrtev ni bilo

Vojni referent g. Levstik je prestavljen v Ljubljano. Pridobil si je srca nas vseh, kot trezen, vljuden in dober uradnik. Želimo mu pri odhodu mnogo sreče. Njegovo mesto je zasedel g. Bač, katerega iz srca pozdravljamo.

Bled

Sokolske svečanosti na sokolski praznik narodnega ujedinjenja se bodo vršile še v starem Sokolskem domu, ki je last Albina Izlakerja. Novi Sokolski dom bo gotov šele v decembru.

Sprememba posesti. Vilo Jan v Zaki pod kolodvorom je kupil g. Kenda.

Oddaja del kanalizacije za zdravilišče in letovišče Bled. Županstvo občine Bled razpisuje oddajo naprave kanalizacije na Bledu. Ponudbe je treba vložiti županstvu občine Bled do pondeljka, dne 17. novembra 1930.

Zdraviliška komisija se je preselila v ponedeljek iz Zdraviliškega doma v prostore občinske pisarne v Blejskem domu, kjer bo uradovala do nadaljnjega.

Zimskosportni odsek S. K. Bleda ima seje vsak torek. Duša odseka je g. ing. Janša.

Zverinski mož. Pred kratkim se je neki Franc S. iz Koritnega tako razjezil nad svojo ženo, da jo je močno povezal za noge in roke k postelji ter jo jel pretepavati. Na obupne krike so prileteli sosedje, ki so pomirili razjarjenega moža ter ženo rešili iz obupnega stanja. Dobila je občutne telesne poškodbe, zato se je zatekla k zdravniku. Za stvar so se jeli zanimati tudi orožniki, ki so uvedli preiskavo. Pobesneli mož bo imel opravka pri sodišču, kjer bo dobil svoje zasluženo plačilo.

Krasno vreme. Na Bledu imamo že nekaj dni krasno solnčno vreme, ki je že močno raztopilo sneg po bližnjih hribih.

Jesenice

Gasilska veselica. V nedeljo, 16. novembra bo gasilska veselica pri Sv. Križu nad Jesenicami. Ker je čisti dobiček namenjen zgradbi novega gasilskega doma pri Sv. Križu nad Jesenicami, žele prireditelji čim večjega poseta.

Rakek

Povratek francoske delegacije. Včeraj zjutraj se je vračala skozi Rakek s simplon ekspresom ob 6. uri francoska delegacija iz Beograda v Francijo.

Občinski proračun je gotov in je na vpogled vsakomur skozi 14 dni v občinski pisarni.

Nekdo je izgubil zapestno uro. Kdor jo je našel, naj jo odda v občinski pisarni.

Deputacija. V ponedeljek je bila pri ministrskem predsedniku Živkoviću deputacija tudi iz naše občine. G. župan Juvančič je razložil gospodu predsedniku potrebe občine in ga predvsem prosil, da bi se kaj ukrenilo glede elektrifikacije občine in za podporo, da bi se zidala nova šola.

Žužemberk

Vodnjak v Žvirčah, katerega je finansiral Higijenski zavod v Ljubljani, je dograjen in bo te dni blagoslovljen. S tem je ljudem zelo ustreženo, ker so ob suši preskrbljeni z dobro pitno vodo in jim je ne bo treba voziti po več ur daleč. Slične vodnjake bi bilo treba zgraditi tudi po ostalih vaseh v Suhi krajini, ker vsako leto trpe te vasi na pomanjkanju zdrave pitne vode.

Zopet davica. Javljenih je bilo več obolenj davice. Smrtnih slučajev do zdaj ni.

Smrtna kosa. Preminil je v Žužemberku Anton **Mrvar,** po dom. Zajc, v starosti 76 let, na Jami pri Dvoru pa Franc **Jarc,** posestnik, v starosti 64 let.

Zagorje

Radi bonbonov — zlomljena noga. Desetletni Pregrad iz Zagorja je šel mirno po cesti v šolo. Spremljal ga je nek njegov sošolec, ki ga je nenadoma pahnil. Ubogi Pregrad je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Hudomušnost zasluži najostrejšo grajo, storjena pa je bila po tujem nagovarjanju. Neki trgovec mu je namreč prigovarjal, da naj Pregrada pahne in mu je za plačilo obljubil bonbone. Vzrok trgovčevega prigovarjanja je neznan, povzročilo pa je hudo nesrečo. Pregrad je bil prepeljan v ljubljansko bolnico.

Povišanje prispevkov bolniške blagajne. S 1. novembrom se povišajo prispevki v bolniško blagajno od 3·5—7% in od 4—8%. Povišanje prispevkov bo trajalo predvideno do izida novega rudarskega zakona.

Litija

Odlikovanje. V nedeljo 9. novembra t. l. je sreski načelnik g. Franc Podboj ob navzočnosti odbora Ciril-Metodove družbe v Litiji svečano izročil g. Tereziji Svetčevi, vdovi po ustanovitelju CMD Luki Svetcu, odlikovanje Svete Save V. stopnje v znak priznanja nesebičnemu narodnemu delu. Vsepovsod, naročito pa še pri Ciril-Metodovi družbi ima gospa kot neumorna delavka mnogo nevenljivih zaslug. Častitamo!

Sport

Četrti srednjeevropski cup je končan.

V sredo se je odigrala na Dunaju odločilna tekma za srednjeevropski cup med dunajskim Rapidom in praško Sparto. Pred 40.000 gledalci je sicer zmagala Sparta s 3:2, Rapid pa je vendar končni zmagovalec, ker je v prvi tekmi zmagal s 2:0 in je torej skupni score 4:3 v njegovo korist.

Tekmovanje za srednjeevropski cup se je vršilo letos četrtič. Prvič se je tekmovalo leta 1927. Sodelovala je tudi Jugoslavija z dvema kluboma. V finale sta se kakor letos plasirala Sparta in Rapid. Zmagala je Sparta s 6:2 in 1:2. Do finala je prišla preko sledečih nasprotnikov: Admira 5:1 in 3:5, Hungaria 2:2 in 0:0 (zmaga je bila prisojena Sparti, ker je Hungaria nastopila z nekim neupravičenim igralcem). Rapid je prišel do finala. Hajduk 9:1 in 1:0 (v I. kolu je izpadel tudi BSK, ki je izgubil proti Hungariji s 2:4 in 0:4), Slavija 2:2 in 2:1.

V naslednjem letu sta zopet že v I. kolu izpadla oba zastopnika Jugoslavije Gradjanski in BSK. Prvega je eliminirala Viktorija Žižkov s 3:2 in 1:6. Končni zmagovalec je bil Ferencvaros, ki je premagal sledeče nasprotnike BSK s 7:0 in 6:1, Admiro s 2:1 in 1:0 ter v finalu Rapida s 7:1 in 3:5. Rapid je prišel sicer ponovno v finale, a je zopet izpadel. Na svoji poti je premagal Hungarijo s 6:4, 1:3 in 1:0, Viktorijo Žižkov s 3:4, 3:2 in 3:1.

V letu 1929. Jugoslavija ni tekmovala, zato sta sodelovala italijanska kluba Genova 1893 in Juvetus, ki pa nista imela prav nič večjega uspeha. Zopet je zmagal zastopnik Madjarske, topot Ujpest. Igral je s Sparto 6:1 in 0:2, z Rapidom 2:1, 2:3 in 3:1 ter v finalu s Slavijo 5:1 in 2:2. Slavija je prišla v finale preko Juventusa 0:1 in 3:0 ter preko Viene 2:3 in 4:2.

Letos sta prišla v finale ista nasprotnika kot v prvem letu, razlika je bila le v tem, da je Rapidu uspel revanš. V I. kolu je eliminiral Genovo s 1:1 in 6:1, Sparta pa Vieno s 2:1 in 3:2. V tem kolu je Ferencvaros eliminiral Slavijo s 2:2 in 1:0, dočim je bila senzacja tega kola dolgotrajna bitka Ambrosijane-Ujpest. V Budimpešti so zmagali Italijani s 4:2, v Milanu so podlegli z istim rezultatom. Na nevtralnem terenu v Bernu je bil nato rezultat 1:1 in Ambrosiana je šele pri četrtem srečanju v Milanu izločila trdovratnega nasprotnika s 5:3. V drugem kolu je Rapid izločil Ferencvarosa s 5:1 in 0:1, Sparta pa Ambrosiano s 2:2 in 6:1. Izid finala smo omenili že preje.

Najuspešnejši tekmovalec v srednjeevropskem cupu je bil dosedaj Rapid. Štirikrat se je vršilo tekmovanje, trikrat je prišel Rapid v finale, a šele letos mu je bil usojen triumf.

Amaterski prvak Češkoslovaške je postala S. K. Bratislava, ki je v finalu premagala A. F. K. Kolin s 4:2.

Avstrija : Švedska se srečata v meddržavni tekmi na Dunaju. Dosedaj sta se obe državi srečali osemkrat, petkrat je zmagala Avstrija (3:1, 4:2, 4:2, 3:1, 3:2), enkrat Švedska (4:2), dvakrat pa je bil izid neodločen (2:2, 1:1). Skupni score je 22:15 za Avstrijo.

Šah

Turneja dr. Aljehina po Jugoslaviji.

Jugoslovanski šahovski savez je poslal na naslov »Ljubljanskega šahovskega kluba« dopis, katerega predmet je perfektuacija turneje dr. Aljehina po Jugoslaviji. Iz dopisa povzemamo glavne točke.

Dr. Aljehin želi prirediti v naša državi 8 produkcij in to za ceno skupnih stroškov v iznosu 36.000 Din. S turnejo bi začel v začetku meseca decembra 1930. Za eno produkcijo v Ljubljani bi torej prišli stroški okoli 5000 Din, za kar se mora pri savezu položiti jamstvo.

Ker noben od ljubljanskih šahovskih klubov ne razpolaga z denarjem in ker o šahovskih mecenih dosedaj ni bilo govora, bo pač težko za Ljubljano v tako kratkem času zbrati tako vsoto, če ne sploh nemogoče. Eventuelno bi se dala stvar izvesti drugo leto.

Radio

Ljubljana, petek, 14. novembra: 12.15 Plošče (solistične, ¼ ure, zbori iz oper). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Klavir in harmonij solo. 18.30 Drag Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Gospodinjska ura, gdč. Cilka Krekova. 20.00 Koncert delavske godbe »Zarja«. 21.00 Radio orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sobota, 15. novembra: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Plošče. 18.00 Viktor Pirnat: V dolini gradov (Kartuzija, Pleterje, III. del). 18.30 Radio orkester. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina 20.00 G. Jug poje samospeve. 21.00 Jugoslovanska glasba, izvaja Radio orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Hawai jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, petek, 14. novembra: 17.00 Glasba v kavarni Corso. 18.30 Novice. 22.40 Lahka večerna glasba.

Zagreb, sobota, 15. novembra: 18.30 Vreme, Novice. 17.00 Radio orkester. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Prenos iz Beograda: opera.

Beograd, petek, 14. novembra: 17.30 Narodne na harmoniko. 20.00 Radio orkester. 20.30 Violina in klavir. 21.30 Arije in dvospevi (ga. M. Zaludova in g. Zdenko Knittl, člana beograjske opere). 22.50 Prenos iz restavracije »Cleridge«.

Gospodarske vesti

× **Seje tarifnega odbora.** Tajništvo tarifnega odbora je obvestilo vse člane odbora, da se bo tretje zasedanje tega leta vršilo 24. t. m. Na dnevnem redu je poročilo o dosedaj izvršenih sklepih glede tarif. Zasedanje bo v Beogradu v dvorani beograjske industrijske zbornice.

× **Gospodarski adresar Jugoslavije.** Ker se je pokazala potrebna notranje trgovine, je zavod za pospeševanje zunanje trgovine sklenil izdati velik gospodarski adresar, v katerem bi bili vsi uvozniki, izvozniki in denarni zavodi v državi. Gospodarske zbornice imajo pravico zbirati oglase za svoje področje. Vsaka tvrdka, ki želi biti zastopana v adresarju, se mora obrniti na svojo zbornico za cene oglasov i. dr. Adresar je namenjen za zunanjo trgovino in bo izdan v francoščini, angleščini in nemščini. V interesu vseh naših industrij, bank, hotelov in ostalih gospodarstvenikov v državi je, da dajo v adresar svoje oglase posebno še, ker bodo zelo poceni.

× **Prevoz sladkorne pese.** Minister za promet je izdal naročilo vsem železniškim ravnateljstvom, da se mora sladkorna pesa, ki leži nakupičena na postajah, najhitreje in pred vsem ostalim prevoziti v tovarne. Istočasno opozarja interesente, da zahtevajo pravočasno vagone in da vse zakasnitve javijo ministrstvu. Po predpisih, ki jih je ministrstvo izdalo, so odrejene stroge kazni za krivce v tem pogledu. Sabotiranje posla se lahko kaznuje z izgubo službe.

× **Katastrofalno padanje ameriškega izvoza.** V zvezi z okolnostjo, da je amer. zun. trgovina letos naravnost katastrofalno padla, doznava dopisnik »United Press« iz gospodarskih krogov, da jih težijo velike skrbi, ker si ne morejo najti načina, kako preprečiti nadaljni padec ameriškega izvoza, ki je v prvih 9 mesecih t. l. padel točno za 2 milij. dol. Gospodarski krogi prav posebno naglašajo, da bo Amerika zaradi Evrope docela propadla. Edini izhod vidijo v tem, da se pomore Evropi najprej s kreditom, nato pa je treba brezpogojno rešiti vprašanje vojnih dolgov.

× **Kvotacija Youngovega posojila v Berlinu.** Youngovo pet in pol odstotno posojilo je bilo s prva kotirano po 76¼, na koncu pa po 90.

× *Pasivnost italijanske trgovinske bilance napram naši državi.* Rimska poročevalska agencija službeno priobčuje statistične podatke o medsebojnih trgovinskih odnošajih Italije in Jugoslavije za prvih sedem mesecev tekočega leta. Ti podatki prikazujejo, da je naša država izvozila v Italijo v tem časovnem razdobju blaga za 1242 milijonov dinarjev, medtem ko je Italija v istem času uvozila v Jugoslavijo blaga za 469.6 milijonov dinarjev. Če se te številke vzporedijo z lanskim uvozom, oziroma izvozom, pokažejo rezultati, da je jugoslovanski uvoz v Italijo narastel za 83·2 milij. dinarjev, medtem ko se je italijanski uvoz v Jugoslavijo znižal za 20.8 milj. dinarjev. Rimska agencija opozarja italijanske gospodarstvenike in kompetentne oblasti na to činjenico pasivnosti italijanske trgovinske bilance napram naši državi.

Dobave

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 20. novembra t. l. ponudbe glede dobave rešet za razredišče.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 21. novembra t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg benzina.

Dne 22. novembra t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave rezervnih delov za avtomobile znamke »Matis«. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku).

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 22. novem. t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave železnega materijala; dne 29. novembra t. l. pa glede izmenjave železnih konstrukcij na progi Vinkovci—Brod; dne 26. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave jeklenih vrvi, 2450 komadov smolnatih bakelj in 4300 kg karbida.

Borzna poročila

dne 13. novembra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 13. novembra. Amsterdam 22·74, Berlin 13·4475—13·4775, Bruselj 7·8795, Budimpešta 9·885, Curih 1094·40—1097·40, Dunaj 7·9413—7·9713, London 274·44, Newyork 56·39, Pariz 221·95, Praga 167·11—167·91, Trst 294·60—296·60.

Zagreb, 13. nov. Amsterdam 20·7066—20·7666, Dunaj 794·13—797·13, Berlin 13·4475—13·4775, Bruselj 787·95 bl., Budimpešta 987—990, London 274·04—274·84, Newyork ček 56·29—56·49, Pariz 220·95—222·95, 167·11—167·91, Curih 1094·40—1097·40.

Beograd, 13. novembra. Berlin 13·4475 do 13·4775, Bruselj 7·8645—7·8945, Budimpešta 9·87—9·90, Dunaj 7·9413—7·9713, London 274·04 do 274·84, Newyork ček 56·29—56·49, Pariz 220·95—222·95, Praga 167·11—167·91.

Dunaj, 13. nov. Amsterdam 285·74, Beograd 12·5737, Berlin 169·16, Bruselj 99·01, Budimpešta 124·25, Bukarešta 4·2137, Kopenhagen 189·90, London 34·49, Madrid 82·40, Milan 37.1525, Newyork 710, Pariz 27.89, Praga 21·0537, Sofija 5·1445, Stockholm 190·35, Varšava 79·55, Curih 137·72.

Curih, 13. nov. Beograd 9·1280, Pariz 20·2525, London 25·04, Newyork 515·525, Bruselj 71·90, Milan 26·985, Madrid 59·70, Amsterdam 207·50, Berlin 122·82, Dunaj 72·59, Stockholm 138·25, Oslo 137·85, Kopenhagen 137·85, Sofija 3·73, Praga 15·285, Varšava 57·75, Budimpešta 90·20.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 13. nov. Državni papirji: 7% inv. pos. 86·75—87·50, vojna škoda 429·25—429·75, kasa 429—430, nov., dec. 429—430·50, feb. 419—424, 4% agr. obv. 54 bl., 7% Bler. 81·375—81·75 (82, 81·50), 8% Bler. 90·50—91·25, 7% pos. hip. b. 80·50—81·25. — Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 930—935, Udružena 191—191·25, Ljub. kreditna 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8000—8125. — Industrije: Šečerana 296—297, Trboveljska 375—376, Slavonija 200 d., Vevče 124 d.

Beograd, 13. novembra. 7% inv. pos. 86·50 do 87·50 (88), 7% pos. drž. hip. b. (Seligman) 81—82, 7% Blaire 81·50, 8% Blaire 91·50—92, vojna škoda 448·50—449 (449—448·50—448), ult. dec. 453—454, ult. nov. 455—451.

Dunaj, 13. nov. Bankverein 17, Kreditni zavod 46·70, Dunav-Sava-Adria 11·25, Prioritete 86·30, Trbovelje 46·60, Leykam 3·90.

Stanje naših posojil.

London, 13. novembra. 7% Blaire 80·25 do 81·50.

Newyork, 18. novembra. 8% Blaire 89·50—90, 7% Blaire 80·50—81, 7% Hip. banka 80—81.

Žitna tržišča.

Tendenca na ljubljanskem tržišču nenakomerna: dva vag. pšenice, dva vag. koruze.

Novi Sad, 13. nov. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 7 vagonov, koruza 46, moka 4, otrobi 2 vagona. Tendenca: neizpremenjena.

Budimpešta, 13. nov. Tendenca: prijazna. Promet: majhen. — Pšenica: marec 15·16 do 15·17 (15·16—15·17), maj 15·26—15·28 (15·26 do 15·27). — Rž: marec 90·7—9·17 (9·07—9·08). — Koruza: maj 11·70—11·78 (11.76—11.77), tranzit maj 9·55—9·60 (9·53—9·55).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjeno mlačna. Promet: 1 vagon oglja.

Dva lokala

skupno za kako engrospodjetje, pletilnico železnino ali pa posamezno za delikateso, mlekarno itd. takoj oddam. Ponudbe na ogl. oddelek „Jugoslovana" pod „Nizka najemnina.

Notarskega kandidata

začetnika sprejmem. Ponudbe naravnost: Štupica Fran, notar pri Sv. Lenartu v Slovenskih Goricah. 766

Zahvala

Ker dneva smrti ne pove nobena pratika, sem pristopil pred 3 leti s svojo soprogo Albino v društvo

»Ljudska samopomoč v Mariboru«

Po kratki in mučni bolezni ter nepričakovano pa se je preselila dne 30. oktobra v večnost. Kdo bi mi bil v teh dneh žalosti pomagal olajšati nastalo gorje? V delno tolažbo in gmotno olajšavo mi je »Ljudska samopomoč« nakazala takoj pripadajočo znatno podporo, za katero se tem potom najiskreneje zahvaljujem in priporočam to nad vse prekoristno društvo vsakomur v takojšnji pristop, ako še ni njega član.

Ljubljana, dne 8. novembra 1930. (780)

MARTIN BREZNIK,
nadučitelj v pokoju, Cesta na Rožnik štev. 29.

Pazite
pri nakupu šivalnih strojev na najboljše znamko
in to je PFAFF!
PFAFF šivalne stroje
za rodbino, obrt in industrijo z večletno garancijo, kupite ugodno tudi na obroke
pri tvrdki Jgn. Vok, Ljubljana
Tavčarjeva ulica 7 ali v podružnici Kranj in Novo mesto
Poduk v vezenju brezplačen!

Brez posebnega obvestila.

Naš predragi, nad vse ljubljeni soprog, brat, oče, tast in stari oče, gospod

Peter Majdič

veleindustrijalec in veleposestnik

nas je danes ob 21. uri po dela in trudapolnem življenju, vsled dolge in mučne bolezni zapustil za vedno.

Pogreb se bo vršil v petek, dne 14. novembra ob petnajsti uri in pol iz hiše žalosti na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto dne 15. novembra ob 8. uri v župni cerkvi celjski.

Celje-Sp. Hudinja, dne 12. novembra 1930.

Ana Majdičeva, soproga, **Franc Majdič**, brat
Anica dr. Robičeva, Petka Joksičeva, Ruša Kunejeva, Milena Juvančičeva
in **Deša Majdičeva**, hčerke,
Dr. Hugon Robič, Zarko Joksič, Ljudevit Juvančič, zeti,
Dagmar, Peter, Jasna Kunej, Smilja, Jasna Robič, Milena Joksič,
vnuki in vnukinje in ostali sorodniki

Službene objave

Razglasi osrednje vlade

Razglas o kurzih listin, izdanih na zlato ali inozemsko valuto, za mesec november 1930.

Da bi se pravilno pobirale takse po zakonu o taksah in pravilno določala pristojnost za sojenje, je gospod minister za finance glede na dejstva, da se menjava vrednost listin, izdanih na zlato ali inozemsko valuto, proti dinarju, določil z odločbo br. II.—137.850 z dne 24. oktobra 1930. nastopne kurze, po katerih se morajo preračunavati na vrednost dinarja vse listine, ki se glasé na zlato ali inozemsko valuto, ter se morajo po tem znesku pobirati takse po zakonu o taksah in sicer:

1 napoleondor	Din	218·60
1 turška zlata lira	„	249·—
1 angleški funt	„	274·—
1 dolar	„	56·35
1 kanadski dolar	„	56·05
1 nemška zlata marka	„	13·44
1 zlat zlot	„	6·32
1 avstrijski šiling	„	7·96
1 belg	„	7·86
1 pengö	„	9·90
1 braziljski milreis	„	5·20
1 egiptovski funt	„	281·15
1 uruguajski pezos	„	41·—
1 argentinski pezos	„	19·60
1 turška papirnata lira	„	26·70
100 turških piastrov	„	26·70
100 zlatih francoskih frankov	„	1096·—
100 francoskih frankov	„	221·50
100 švicarskih frankov	„	1096·—
100 italijanskih lir	„	295·35
100 nizozemskih goldinarjev	„	2272·—
100 romunskih lejev	„	40·86
100 bolgarskih levov	„	33·52
100 danskih kron	„	1508·—
100 švedskih kron	„	1513·—
100 norveških kron	„	1508·—
100 pezet	„	582·—
100 drahem	„	73·—
100 češkoslovaških kron	„	167·30
100 finskih mark	„	141·70
100 letonskih lat	„	1084·—

Ti kurzi veljajo za čas od dne 1. do dne 30. novembra 1930. ter se morajo uporabljati tudi v nastopnih primerih:

1. ko se sprejema kovano zlato — napoleondori in zlate turške lire — pri državnih blagajnah ob plačevanju davkov in drugih državnih dohodkov;

2. ko se pobirajo luške takse, o čemer izda oddelek za davke potrebna navodila;

3. kot obračunavalni tečaji za angažiranja in potrošnje po proračunu za leto 1930./1931. pri vseh državnih izplačilih v tujih valutah; in

4. ko se sprejemajo za kavcijo obveznice naših povojnih državnih zunanjih posojil v zlatu, 7%no in 8%no Blaire & Comp. in 7%no Državne hipotekarne banke, emitiranih v New Yorku, za preračunavanje dolarjev v dinarje.

Iz oddelka za državno računovodstvo in proračun ministrstva za finance v Beogradu,
24. oktobra 1930.; br. II—137.850.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Vpisi v trgovinski register.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Dan vpisa: 25. oktobra 1930.
757. Sedež: **Ljubljana.**
Besedilo: **»Črna-Kaolin«, delniška družba.**
Izbrišeta se člana ravnateljstva Kastelic Ivan in Gregorc Valentin.
Vpišeta se člana ravnateljstva: ing. Domladiš Franc, industrijalec v Ljubljani, in Tomšič Mara, posestnica v Ljubljani.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 25. oktobra 1930.
Firm 1865/30 Rg B II 36/4.

*

758.
Sedež: centrale **Zagreb**; podružnice **Ljubljana.**
Dan vpisa: 25. oktobra 1930.
Besedilo: **Jugoslovanska banka, d. d.,** poprej **Hrvaška deželna banka.**
Izbriše se ravnatelj in prokurist podružnice v Ljubljani Paulić Fran, vpiše pa se ravnatelj podružnice v Ljubljani Ljubič Josip iz Ljubljane, Vrhovčeva ul. št. 5.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 25. oktobra 1930.
Firm 1867/30 Rg B II 127/10.

*

759. Sedež: **Ljubljana.**
Dan vpisa: 25. oktobra 1930.
Besedilo: **»Metra«, združene tvornice trakov in pramenov d. d. v Ljubljani.**
Izbrišejo se člani upravnega sveta: Praprotnik August, dr. Novak Fran, dr. Lipold Franjo, Schwarz Karl in Schwarz Walter.
Vpišejo se člani upravnega sveta: Bujatti Eugen, industrijalec, Wien VII, Zieglergasse 8, Bujatti Franc Pavel, industrijalec, Wien VII, Zieglergasse 8, Bujatti Egon, industrijalec, Sumperk, Morava ,Č. S. R., ing. Hesse Max, industrijalec, Maribor, Mlinska ul. 18, ter prokuristi: Demus Rudolf, Maribor, Mlinska ulica 13, Jakob Oton Wien VII, Zieglergasse 8, in Jung Herman, Wien VII, Zieglergasse 8, pri tv. Franc Bujatti.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 25. oktobra 1930.
Firm 1851/30 Rg B II 105/10.

*

760. Sedež: **Ljubljana.**
Dan vpisa: 31. oktobra 1930.
Besedilo: **»Orajt« Finžgar in Kuhar, družba z o. z.**
S sklepom občnega zbora z dne 21. oktobra 1930. opr. št. 9216 se je spremenila družabna pogodba z dne 20. septembra 1930 opr. št. 9132 v točkah:
Prvič, Petič, Šestič, Sedmič in Devetič.
Besedilo tvrdke se glasi odslej: »Orajt« Kuhar in drug, družba z o. z.
Osnovna glavnica se je zvišala od 10.000 Din na 16.000 Din in je vsa v gotovini popolnoma vplačana.
Družba ima tri ali več poslovodij. Družbo zastopata kolektivno po dva poslovodji, od katerih pa mora biti vedno poslovodja Rozman Rudolf, in še eden izmed ostalih poslovodij. Za celokupno podjetje postavljeni prokurist nadomestuje vsakega izmed treh poslovodij. Tvrdka družbe, ki je lahko od kogarkoli pisana, natisnjena ali s štampilijo odtisnjena, se podpisuje na ta način, da pristavi besedilu tvrdke svoj podpis poslovodja Rozman Rudolf in še eden izmed ostalih poslovodij ali pa postavljeni prokurist za celokupno podjetje. Za celokupno podjetje postavljeni prokurist nadomestuje lahko pri podpisu tvrdke tudi poslovodjo Rozmana Rudolfa. Tak prokurist se sme postaviti le s soglasnim pritrdilom vseh družabnikov in poslovodij. Postavljeni prokurist podpisuje vedno s prokuro označujočim pristavkom.
Vpiše se poslovodja Rozman Rudolf, poslovodja tvrdke »Aloma-Company« v Ljubljani, Pleteršnikova ulica 9.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 31. oktobra 1930.
Firm 1877/30 Rg C IV 213/2.

*

761. Sedež: **Maribor.**
Dan vpisa: 6. novembra 1930.
Besedilo: **Pavel Kühar, Maribor.**
Obratni predmet: trgovina z manufakturnim blagom.
Vstopil je javni družabnik Hrovat Josip, trgovec v Mariboru.
Odslej javna trgovska družba.
Besedilo firme odslej: »Kühar in Hrovat, Maribor«.
Za namestovanje upravičena sta oba družabnika kolektivno.
Podpis firme se vrši na ta način, da pristavljata oba družabnika pod od kogarkoli natisnjeno ali napisano besedilo firme »Kühar & Hrovat, Maribor« svoja lastnoročna podpisa.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. II.,
dne 6. novembra 1930.
Firm 927/30 Rg A II 162/7.

*

Izbrisala se je nastopna firma:

762. Sedež: **Domžale pri Ljubljani.**
Dan izbrisa: 25. oktobra 1930.
Besedilo: **Bistra, kemična tovarna olja, lakov in barv, družba z omejeno zavezo v Domžalah v likvidaciji.**
Izbrisala se je po končani likvidaciji.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 25. oktobra 1930.
Firm 1853/30 Rg C I 61/48.

Vpisi v zadružni register.

Vpisale so se nastopne zadruge:

763. Sedež: **Preddvor.**
Dan vpisa: 25. oktobra 1930.
Besedilo: **Živinorejska zadruga v Predvoru nad Kranjem, registrirana zadruga z omejeno zavezo.**
Obrat in predmet: Namen zadruge je, povzdigniti živinorejo z boljšanjem domačih in udomačenih pasem vseh vrst živine z ozirom na določen rejski cilj in zboljšanje prodajnih razmer glede živine.
Kot rejski cilj si postavlja zadruga vzrejo živine, ki se odlikuje po čim večji hasnovitosti, posebno glede mlečnosti, nadalje glede mesnosti in uporabe za vprego.
V ta namen zadruga:
a) preskrbuje dobre plemenjake one pasme, ki je v njenem okolišu zakonito določena, oziroma daje podpore za njih nakup ali vzdrževanje;
b) vpelje rodovnik (matično knjigo) in skrbno izbira živali, ki so za vpis v rodovnik sposobne;
c) skrbi za vzrejo telet, ki izvirajo od živali, vpisanih v rodovnik;
č) skrbi za skupne pašnike za plemensko živino in po možnosti za zavarovanje živine;
d) posreduje pri prodaji in nakupu plemenske živine s tem, da objavlja od časa do časa podatke iz rodovnika in da vodi seznam živali, ki so na prodaj; dalje posreduje pri prodaji žive ali zaklane živine;
e) širi pouk o umni živinoreji s posebnim ozirom na dobro pokolenje in vzrejo živine;
f) se udeležuje živinorejskih razstav in prireja krajevne oglede onih plemenskih živali, ki so vpisane v rodovnik;
g) preskrbuje svojim članom živinorejske potrebščine.
Zadružna pogodba (štatut) z dne 1. oktobra 1930.
Vsak zadružnik jamči s svojim opravilnim deležem in pa s petkratnim zneskom istega.
Oznanila se izvršujejo po nabitju na razglasno desko zadruge, nadalje po prevdarku načelstva z okrožnico na člane ali na običajen način.
Načelstvo obstoji iz 10 zadružnikov. Člani načelstva so: Lombar Jožef, pos. v Novi vasi št. 8, Pekovec Aleš, pos. v Bašlju št. 3, Kaštrun Jožef, pos. v Novi vasi št. 7, Polanar Ivan, pos. sin v Potočah št. 15, Podpeskar Matija, pos. sin na Bregu št. 12, Bizjak Janez, pos. sin na Zg. Beli št. 30, Šavs Peter, pos. sin v Preddvoru št. 18, Markun Jožef, pos. sin v Pašlju št. 19, Snedic Peter, pos. sin na Sr. Beli št. 7, Mubi Lovro, pos. sin na Sp. Beli št. 9.
Pravico zastopati zadrugo ima: Zadrugo zastopa in podpisujeta v njenem imenu po dva člana načelstva.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 25. oktobra 1930.
Firm 1858/30 Zadr. IX 208/1.

*

764. Sedež: **Bohinjska Bela.**
Dan vpisa: 31. oktobra 1930.
Besedilo: **Hranilnica in posojilnica na Bohinjski Beli, registrirana zadruga z neomejeno zav.**
Obrat in predmet: Zadruga ima namen, razmere svojih članov v gmotnem oziru zboljšati; zlasti spodbujati varčnost in s svojim zadružnim kreditom preskrbovati svojim udom v gospodarstvu potrebna denarna sredstva.
Ta namen dosega zadruga s tem, da
a) sprejema in obrestuje hranilne vloge v tekočem računu;
b) si pridobiva nadaljnja denarna sredstva, kolikor so za dosego zadružnega smotra potrebna, s svojim zadružnim kreditom v prvi vrsti pri Zadružni zvezi v Ljubljani;
c) daje svojim članom posojila;
g) oskrbuje svojim članom inkaso.
Zadružna pogodba (štatut) z dne 28. oktobra 1930.
Oznanila se izvršujejo po v uradnici nabitem naznanilu in po razpisu v Ljubljani izhajajočem glasilu Zadružne zveze »Narodni gospodar«.
Načelstvo obstoji z 4 zadružnikov. Člani načelstva so: Drolc Martin, župnik, Boh. Bela št. 53, Kunstelj Ivan, posestnik, Boh. Bela št. 32, Pogačar Janez, posestnik, Boh. Bela št. 3, in Soklič Janez, posestnik, Selo št. 13.
Pravico zastopati zadrugo ima: Zadrugo zastopa in njeno tvrdko podpisuje načelstvo na ta način, da se podpišeta dva uda načelstva pod zadružno tvrdko.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 31. oktobra 1930.
Firm 1890/30 Zadr. IX 211/1.

*

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadrugah:

765. Sedež: **Ig.**
Dan vpisa: 25. oktobra 1930.
Besedilo: **Kmečka hranilnica in posojilnica na Igu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.**
Izbriše se član načelstva Gerbec Ivan, vpiše pa se član načelstva Comino Ivan, opekarnar, Draga-Dobrovca št. 25.
Pravica sopodpisovanja za zadrugo je bila podeljena tajniku zadruge Ferkolj Antonu, mizarskemu mojstru na Igu št. 153.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 25. oktobra 1930.
Firm 1856/30 /odr. V 164/30.

*

766. Sedež: **Kranj.**
Dan vpisa: 25. oktobra 1930.
Besedilo: **Stavbna zadruga »Delavski dom«, registrovana zadruga z omejeno zav. v Kranju.**
Izbrišeta se člana načelstva Trefalt Franc in Draksler Jožef.
Vpišeta se člana načelstva: Korbar Franc, profesor v Kranju št. 8, in Šilar Anton, čevljar, Huje št. 18.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 25. oktobra 1930.
Firm 1952/ 30 Zadr. IX 13/6.

*

767. Sedež: **Smlednik.**
Dan vpisa: 31. oktobra 1930.
Besedilo: **Hranilnica in posojilnica v Smlednik, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.**
Izbriše se član načelstva Štirn Franc, vpiše pa se član načelstva Jereb Franc, posestnik, Hraše št. 29.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 31. oktobra 1930.
Firm 1825/30 Zadr. III 71/54.

*

768. Sedež: **Vodice.**
Dan vpisa: 31. oktobra 1930.
Besedilo: **Mlekarska zadruga v Vodicah, registrovana zadruga z omejeno zavezo.**
Po sklepu občnega zbora z dne 25. maja 1930. se je spremenil § 38. zadružnih pravil.
Občni zbor se skliče s klicanjem pred cerkvijo v Vodicah, po uradni deski in s priobčenjem v tedniku »Domoljub«.
Izbrišeta se člana načelstva Kimovec France in Černivec France. Vpišeta se člana načelstva: Hočevar Janez, posestnik, Zapoge št. 14, in Novak Janez, posestnik, Bukovica št. 6.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 31. oktobra 1930.
Firm 1179, 1195/3 Zadr. IV 94/55, 56.

*

769. Sedež: **Selnica ob Dravi.**
Dan vpisa: 6. novembra 1930.
Besedilo: **Hranilnica in posojilnica v Selnici ob Dravi, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.**
Izbriše se dosedanji član načelstva Kotolenko Nikolaj, vpiše pa novoizvoljeni član načelstva Glazer Alojz, posestnik na Janževem vrhu št. 55.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 6. novembra 1930.
Firm 871/30 Zadr. I 95/60.

Konkurzni razglasi

S 9/30—116. 2723

770. **Sklep.**

Prezadolženka tvrdka Franc Frangesch nasl. Rupert Jeglitsch, železnina v Mariboru, Gosposka ulica 11, imetnica Jeglitsch Marija.

Prisilna poravnava, sklenjena pri naroku dne 30. oktobra 1930. med prezadolženko in njenimi upniki, se potrdi v smislu § 164 konk. zak.

Po tej poravnavi plača prezadolženka upnikom III. razreda 25% kvoto njihovih ugotovljenih terjatev, plačljivo v 60 dneh po pravomočnosti poravnave.

K tej poravnavi je pristopila kot porokinja Robaus Helena, posestnica v Mariboru, Koroška cesta.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III.,
dne 6. novembra 1930.

Conan Doyle: 32

Pozna osveta

(Iz angleščine prevedel s avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

»Že dobro, Gregson pa gre lahko z menoj v voz. Vi pa, doktor, seveda tudi. Že od početka ste se zaračunali za ves dogodljaj, in zavoljo tega se nam lahko še sedaj pridružite.«

Z veseljem sem sprejel povabilo in vsi smo odšli iz hiše. Naš ujetnik ni poskušal pobegniti. Mirno je stopil v voz, mi pa za njim. Lestrade je sedel na kozla, pognal konja in nas v kratkem pripeljal do cilja. Peljali so nas v majhno sobo, kjer si je policijski nadzornik zapisal ime našega ujetnika in imena onih, kojih umora je bil obdolžen. Uradnik je bil bledoličen, hladnokrven človek, ki je mehanično vršil svojo dolžnost. »Ujetnik pride tekom tedna pred policijskega sodnika,« je rekel; »želite še kaj povedati, gospod Jefferson Hope? Opozoriti pa vas moram, da bodo vaše besede zapisane v zapisniku in da jih bodo lahko uporabili proti vam.«

»Precej vam želim povedati,« je rekel ujetnik počasi; »vse vam hočem povedati, gospodje.«

»Ali ne bi bilo bolje, da bi si pridržali vso zgodbo za sodno obravnavo?« je vprašal nadzornik.

»Kaj lahko se zgodi, da ne pride do sodne razprave,« je odgovoril. »Nikarite se čuditi. Ne mislim na samomor. Ste vi zdravnik?« S tem poslednjim vprašanjem je uprl svoje silne, črne oči v mene.

»Sem,« sem odgovoril.

»Položite roko semkaj,« je rekel, se nasmejal in pokazal z vklenjenimi rokami na svoje prsi.

Storil sem kakor je želel in sem mahoma začutil nenavadno udarjanje in gibanje v prsih. Bilo je, kakor da bi se mu prsi tresle liki slabotno poslopje, v katerem se giblje mogočen stroj. V tišini sobe sem tudi slišal neko zamolklo šumenje in brnenje, ki je prihajalo iz istega vira.

»Veste,« sem vzkliknil, »vaša žila privodnica je otekla.«

»Tako je, je rekel mirno. »Zadnji teden sem bil zavoljo tega pri zdravniku in ta mi je dejal, da mi bo počila, preden preteče mnogo dni. Zadnja leta je postajalo vedno slabše. Dobil pa sem si jo od prevelikih naporov in pomanjkanja v gorah okoli mesta Salt Lake. Sedaj sem izvršil svojo nalogo in malo mi je mar, kako kmalu umrjem; vseeno pa bi rad zapustil majhen popis svoje usode. Ne maram, da bi pisali o meni kot o navadnem morilcu.«

Nadzornik se je v naglici posvetoval z detektivoma, ali bi bilo prav, da bi mu dovolili, povedati svojo zgodbo, ali ne.

»Je po vašem mnenju, doktor, nevarnost velika?« je vprašal prvi.

»Skoraj gotovo je,« sem odgovoril.

»V tem primeru je kajpada naša dolžnost, da v interesu postave zabeležimo njegovo izpoved,« je rekel nadzornik. »Prosto vam je, da poveste svojo zgodbo, opozoriti vas pa moram, da se vse zapiše.«

»Z vašim dovoljenjem bom sedel,« je odvrnil ujetnik in sedel. »Ta oteklina žile privodnice me hitro utrudi, in mala praska, ki smo jo pred pol ure imeli, ni zboljšala te neprilike. Ob robu groba stojim, radi tega vas seveda ne bom nalagal. Vsaka beseda, ki vam jo povem, je čista resnica; kako jo pa boste uporabili, je zame brez pomena.

S temi besedami se je Jefferson Hope naslonil nazaj in začel pripovedovati prednjo znamenito zgodbo. Govoril je mirno in metodično, kakor da bi bili dogodki, ki jih je pripovedoval, nekaj vsakdanjega. Porok sem za točnost njegovega poročila; imel sem namreč pristop do Lestradovega zapisnika, v katerem so bile ujetnikove besede prav tako napisane, kakor jih je bil izustil.

»Vas gotovo ne zanima posebno, zakaj da sem so vražil ta dva človeka,« je rekel; »zadostuje, ako povem, da sta bila kriva smrti dveh človeških bitij — očeta in njegove hčere — in sta zavoljo tega zaslužila smrt. Tekom časa, ki je pretekel izza njihovega zločina, mi je bilo nemogoče dokazati njuno krivdo pred katerimkoli sodiščem. Jaz sem seveda dobro poznal zločin, ki sta ga bila izvršila in zavoljo tega sem sklenil, da jima bom sodnik, porota in izvršitelj kazni hkratu. Vi bi bili na mojem mestu prav tako ravnali, če bi imeli količkaj možatosti v sebi.

Kako varujemo obutev

Od naše obutve zahtevamo, da je elegantna, ob enem pa tudi trpežna. Ti dve zahtevi pa je težko uresničiti, ker izdelujejo dandanes čevlje iz vedno finejšega in občutljivejšega blaga. Nekaj pa tudi mi lahko storimo, da ohranimo obutev lepo in trpežno.

S črevlji je treba znati pravilno ravnati. Pravilno ravnanje z našim obuvalom se prične, še preden nove čevlje obujemo. Na novih čevljih namreč še ni tiste varujoče plasti na usnju, ki brani mokroti in prahu, da se v luknjice v usnju ne vpije in vleze. Zlasti na čevljih iz barvastega usnja se radi pokažejo takozvani »vodni« ali »deževni« madeži, ki jih silno težko odpravimo, čeprav jih izpiramo z mehko milnico, z bencinom pa takih madežev sploh ne smemo odpravljati. Zato moramo nove čevlje, še predno jih prvič obujemo, namazati z ne preveč mastno, terpentinasto mažo in sicer čisto na lahko; ko pa se maža posuši, obrišemo usnje z mehko flanelasto suho krpo. Za čevlje svetle barve rabimo tekoče belo mazilo, s katerim namažemo usnje, potem pa brišemo s krpo v krogu.

Ko čevelj sezuješ, ga takoj napni s stezalnikom, da se zgornje usnje ne grbanči in da se pri hoji nastale gube poravnajo. Dokler je čevelj na nogi in dokler hodiš, se gube sproti izravnavajo in zato usnju ne škodujejo. Kakor hitro pa čevelj sezuješ, gube ostanejo, usnje pa začne ob gubah pokati in se lomiti. Splošno znano je, da čevelj ne trpi toliko zaradi hoje kakor pa zaradi zanikrnega ravnanja. Pa tudi prah in nesnaga začneta delovati na usnje, če čevljev dolgo ne osvežimo. Če je čevelj moker in blaten, ga nategni na stezalnik in ga pusti, da se počasi suši na vetrovnem prostoru, nikdar pa ne ob zakurjeni peči. Ko je čevelj suh, ga očisti od blata. Močne (štrapacne) čevlje lahko čistiš s krtačo, fine čevlje pa, zlasti barvaste, čistimo z mehko, suho krpo. Trde krtače niso dobre. Očiščene čevlje takoj namaži z mažo in jih zdrgni na svetlo.

Posebno pazljivo je treba ravnati z nekaterimi vrstami usnja.

Lakaste čevlje čistimo s prerezano čebulo, potem jih namažemo z oljem ali z vazelinom in jih obrišemo z volneno cunjo. Pripomniti je treba, da so lakasti čevlji zelo občutljivi za izpremembe v temperaturi in zato jih moramo hraniti ne na premrzlem, pa tudi ne na pretoplem kraju.

Čevlje iz divjih kož čistimo najbolje s finim »steklenim« papirjem, madeže pa z bencinom.

S svilenih čevljev čistimo prah z mehko ščetko, madeže pa odpravljamo iz njih z bencinom. Bele svilene čevlje čistimo tudi s kašo iz krompirja in bencina.

Brokatne čevlje popravimo, če vanje vdrgnemo z mehko ščetko primeren brokatni prah, ali pa jih čistimo s kruhom.

Bele usnjate čevlje čistimo z bencinom.

Galoše so jako koristne, toda usnje se pod galošami rado odrgne. Zato je treba fine čevlje oviti s tenko tkanino, in šele na to obuj galoše na čevelj.

Glavna stvar pri obuvalu pa je, da se nogi prilega. Najlepši čevelj je zanič, če nogi nagaja.

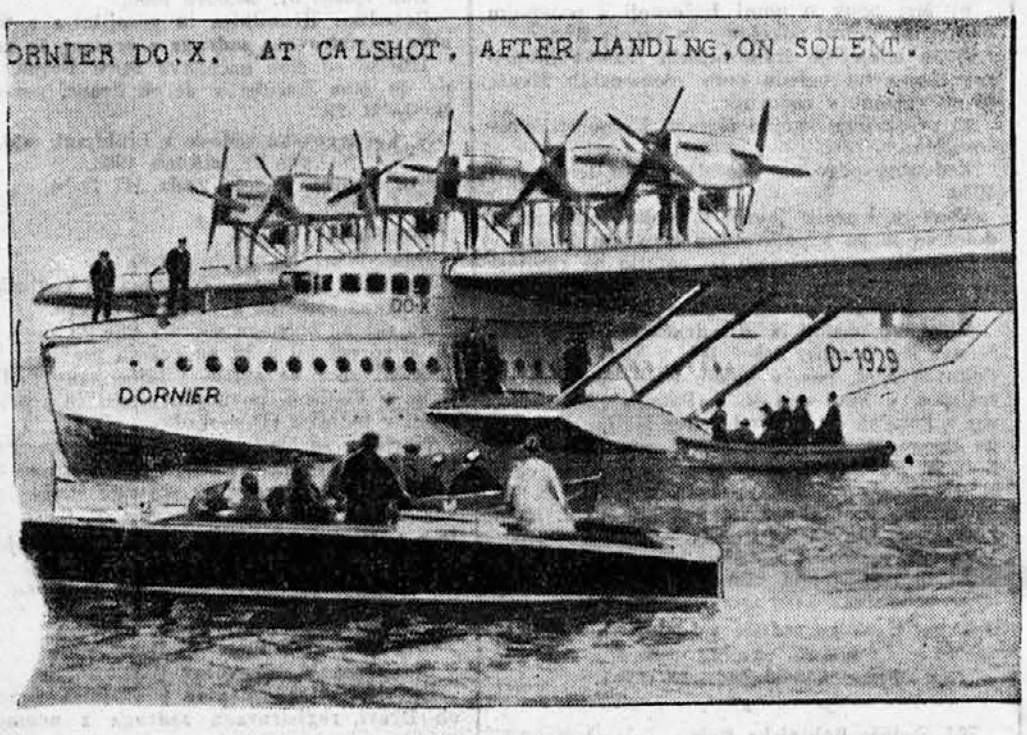

»Do X« na Angleškem
Letalo »Do X« je priletelo na angleško letališče v Calshot-u. Slika je prenešena potom radia. Angleži z veliko pozornostjo zasledujejo let velikega letala »Do X«.

Kosti in igle v želodcu

Mi vidimo lahko pri vsaki priložnosti, kadar le hočemo, kako psi tarejo in meljejo kosti s svojimi krepkimi zobmi, pa se vendar nikdar ne bojimo, da bi kakšen oster drobec kosti psu predrl črevo ali želodec. Zanimivo je namreč to, da se kaj takega res nikdar ne pripeti, kajti mišice, ki obdajajo črevo, krepko stisnejo vsebino črevesa in jo porivajo počasi naprej. Kljub temu pa, da mišice črevo prav krepko ovijajo in stiskajo, se vendar nikdar nobena koščica ne zadene v črevo.

S poskusi so dalje dognali, da gredo tudi igle prav gladko skozi pasji želodec, ne da bi ga ranile. Igle so namreč zavili v škrob in so jih dali tako zavite psu požreti. V črevesu se je škrob raztopil in igle so bile brez ovoja. Igle so pa položili v škrob tako, da so bile različno obrnjene: nekatere s konico naprej, druge pa z ušesom. Ko so pa igle prilezle na konec pasjega črevesa, so pogledali, kako igle leže in glej: vse igle so bile obrnjene s topim ušesom naprej. Črevo je torej igle samo obrnilo tako, da so se premikale vse s topim koncem naprej.

Poleg močnih podolžnih in obročnih mišic, ki premikajo črevo, leži namreč pod črevesno sluznico še neka tenka mišičnasta kožica, o kateri dolgo niso vedeli, kakšen pomen ima. Danes pa je dognano, da ima prav ta kožica nalogo, da varuje črevo, da se ne zadere kakšen oster predmet vanj.

Tako varnostno obrambo ima tudi človeško črevo in zato igla v želodcu ni več posebno nevarna, če le enkrat pride skozi požiralnik.

Športistinje naprej!
V mestu Longbeach v Kaliforniji so nedavno otvorili novo vežbališče za veslanje, kjer bodo leta 1932. tudi olimpijske igre. Kot prve so startale ameriške športistinje.

Moderni preroki, vedeževalci in - sleparji

Stara stvar je, da zlasti v hudih časih, kakor so vojna, lakota, bolezni itd., ljudje silno padajo v vero na razna čudodelstva. To se ni nikjer tako jasno pokazalo po vojni kakor v kulturni Nemčiji, kjer danes kar mrgoli raznih modernih prerokov, vedeževalcev, hipnotizerjev, spiritistov in podobnih ljudi, ki znajo sijajno izkoriščati bedo in pa neumnost ljudi. Neumnost še bolj kot bedo.

Najbolj znan moderni nemški »prerok« je brez dvoma čudodelnik Josip Weissenberg, ki je bil nedavno v Berlinu obsojen na nekaj tednov zapora, ker je vsled njegovega »zdravljenja« neka ženska umrla. Ta človek je delal kar po amerikansko in njegova verska sekta šteje okoli 150.000 članov, ki sijajno skrbe za to, da njihovemu »mojstru« nič ne manjka. Mož pa ne skrbi le za dušni blagor svojih ovčic, ampak ljudi telesno tudi zdravi; zdravi pa vse bolezni s tem, da pravi ljudem, naj pokladajo tja, kjer jih kaj boli, košček belega sira!

Ljudje pa vse to verjamejo...

Še večji original je neki drugi nemški »prerok« Gustav Nagel. Ta je začel prerokovati že pred vojno. Pustil si je zrasti dolge lase, oblečen pa je bil v raševinasto haljo. Tako je hodil okoli od mesta do mesta in pridigoval in prerokoval in sprejemal od raznih prenapetežev in bedakov bogate darove. Živel pa je vsaj na videz jako skromno, čeprav je »zaslužil« mesečno najmanj po 1500—2000 nemških mark. Nikdar pa »prerok« ni bil brez žensk. Teh je imel čuda veliko in jih ima še danes, čeprav je že precej v letih.

Iz magnetizerjev, hipnotizerjev in podobnih — erjev se pa danes v Nemčiji, zlasti pa v Berlinu, kar gnoj dela, pa vendar vsi dobro žive. Tudi to je znamenje časa.

Velik špijonažni proces v Berlinu
Pred posebnim senatom nemškega državnega sodišča v Berlinu razpravljajo sedaj o obtožbi proti bivšemu višjemu kapelniku Petru Adamu in proti njegovi soprogi Marti. Oba sta obtožena, da sta prodajala razne spiske vojaškega značaja zastopniku neke tuje države. Slika nam kaže gospo Adamovo pred sodniki.

Visoke plače in - reklama

Dandanes sanja zlasti naša ženska mladina največ o filmu in o silno visokih dohodkih, ki jih imajo razne »filmske zvezde« in »zvezdniki«. Deklicam, ki morajo trdo delati v pisarnah ali pa v delavnicah, se kar vrti v glavi od samih milijonov, ki jim noč in dan plešejo pred očmi, kajti milijon, to je avtomobil, je lastna hiša ali vila, je luksuzno kopališče kje ob morju, so najmodernejše obleke in tako naprej. Ne pomislijo pa te reve, da je mnogo takih filmskih »milijonov« na teden ali na leto le na papirju in da spuščajo taka »milijonska« poročila v časopise lastniki filmskih delavnic tako kot vsak drug oglas proti dobremu plačilu.

Sedaj krožijo po listih poročila o silnih dohodkih, ki jih baje prejema filmski »zvezdnik« — Morice Chevalier, ki je uslužben pri veliki tvrdki »Paramount«. Svoj silni denar zasluži baje zato, ker se zna tako smehljati kakor noben drug človek na svetu. Ko je komaj prvič nastopal, so mu že plačevali po 150.000 dinarjev na teden... Takoj drugo leto pa je že dobival po 300.000 Din, torej še enkrat toliko. Danes pa mu dajejo že po 700.000 Din na teden! Če pojde tako naprej, ne bo dolgo trajalo, ko bomo brali, da dobiva mož po 10 ali 100 milijonov na uro...

In ko je nastopil Chevalier v San Francisku na neki avtomobilski razstavi, kjer je zapel 12 kratkih pesmic (6 dni po 2 pesmici), so mu plačali za 12 pesmic 200.000 Din. Za en sam nastop v nekem newyorškem gledališču so mu dali 1 milijon Din, v Londonu pa mu bodo dali za 14 dni kar 3 milijone dinarjev!

Milijoni so za priproste ljudi še vedno nekaj čarobnega in zato ni čudno, če se je tudi reklamna umetnost vrgla na to, da občudovanje »milijona« izkoristi v svoje svrhe.

Hotel za draguljarje

V Berlinu je hotel, ki ga nikdar nihče ne našteva med znamenitimi hoteli v Berlinu, ampak vedno molče o njem. To je hotel, kjer se ustavljajo in prenočujejo draguljarji.

V tem hotelu se zbirajo draguljarji iz vsega sveta, največ pa jih prihaja iz Pforzheima, kjer je draguljarstvo silno razvito. Draguljarji nosijo s seboj male kovčege, njihovo vsebino pa skrbno skrivajo pred nepoklicanimi očmi. Berlin je središče trgovine z dragulji in zato računajo draguljarji vedno z možnostjo, da bodo svoje blago v Berlinu lahko prodali.

Večina gostov v tem hotelu je zelo molčeča. Oni ne govore radi vpričo tujcev, in tudi z gospodarjem ne govore prav nič o svoji trgovini. Ravno tako tudi nikomur ne povedo, kdo je kaj kupil. Draguljarji pravijo: »Ali naj še mi sami tatove opozarjamo na svoje stvari in zadeve, ko že itak dovolj vedo?« Trgovina z dragulji namreč ni tako lahka stvar, ampak zahteva mnogo opreznosti in skrbi, kajti le ena sama mala napaka ali le ena sama nepremišljena beseda lahko stane neprevidneža težak denar.

Umetna svila bo cenejša kakor bombaževina

Ameriški učenjak prof. Mullin trdi, da bo umetna svila v kratkem tudi bombaž prav tako izpodrinila kakor je že izpodrinila pravo svilo. Umetna svila prekaša danes že vse tkanine ne samo po ceni, ampak tudi po finosti niti. Danes izdelujejo že niti iz umetne svile, ki so 2 krat in pol tanjše kakor niti prave svile.

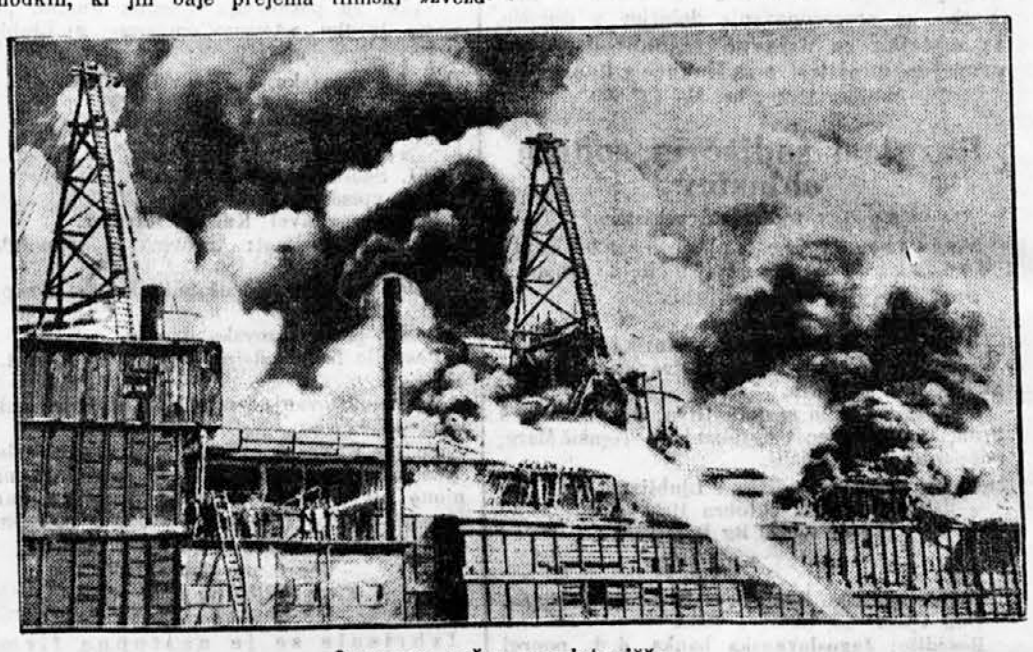

Ogromen požar v pristanišču
V pristanišču v mestu Providence v Zedinjenih državah se je vnelo skladišče premoga. Požar se je širil silno naglo in je napravil ogromno škodo. 24 oseb je bilo težko ranjenih.

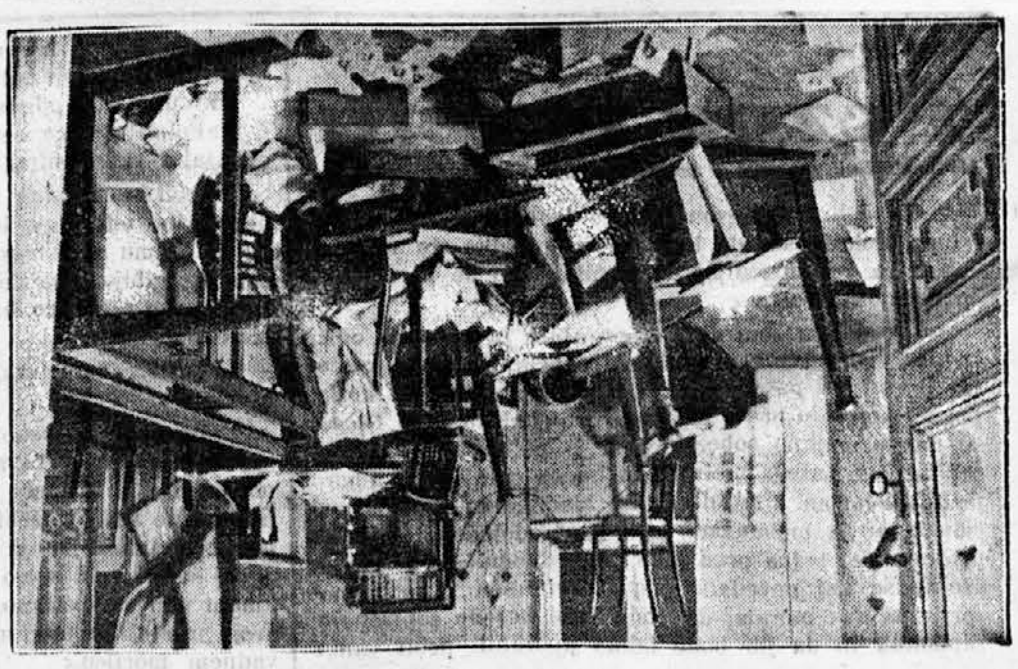

Volitve na Poljskem
Kakor je znano, je dal poljski diktator Pilsudski nedavno zapreti tik pred volitvami vse voditelje opozicije. Volilna borba je silno ostra. V Varšavi so vdrli pristaši Pilsudskega nedavno v lokal opozicije, kjer so vse razbili in uničili.

Izdaja tiskarna »Merkur« Gregorčičeva ulica 23 Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Janez Debevec. — Za inseratni del odgovarja August Kozman — Vsi v Ljubljani